

VASA UNIVERSITET

Filosofiska fakulteten

Henni Hämäläinen

Transitiva och intransitiva verb för animata fenomen i språkbadselevers
uppsatser

Avhandling pro gradu

Vasa 2013

INNEHÅLL

TABELLER OCH FIGURER	2
TIIVISTELMÄ	5
1 INLEDNING	7
1.1 Syfte	8
1.2 Material	10
1.3 Metod	13
2 SPRÅKBAD	15
2.1 Språkbad som inlärningsmetod	15
2.2 Språkbad i Vasa, Esbo och Åbo	16
2.3 Undersökningar	17
3 VERBSEMANTIK	20
3.1 Verbinläring hos språkbadselever	20
3.2 Transitiva verb	22
3.3 Intransitiva verb	23
3.4 Semantiska verbfält	24
4 SEMANTISK ANALYS AV ELEVUPPSATSER	26
4.1 Andelen verb i materialet	26
4.2 De mest frekventa verben med ledtråden <i>människan</i>	30
4.3 Jämförelse mellan de mest frekventa verben vid ledtråden <i>människan</i>	34
4.4 De fyra mest frekventa verben vid ledtråden <i>djuren</i>	35
4.5 Jämförelse mellan de mest frekventa verben vid ledtråden <i>djuren</i>	38
4.6 Analys av de transitiva verben enligt semantiskt fält	39

4.6.1 Fysiskt tillstånd	39
4.6.2 Färdighet	44
4.6.3 Förflyttning	49
4.6.4 Kognition	52
4.6.5 Perception	56
4.6.6 Verbal kommunikation	59
4.6.7 Verksamhet som förknippas med kroppsskada	60
4.6.8 Ägande	61
4.6.9 Övriga verb	64
4.7 Analys av de intransitiva verben enligt semantiskt fält	69
4.7.1 Fysiskt tillstånd	69
4.7.2 Färdighet	71
4.7.3 Förflyttning	72
4.7.4 Kognition	74
4.7.5 Verksamhet som förknippas med kroppsskada	75
 5 SAMMANFATTNING AV RESULTATEN	 77
 6 AVSLUTANDE DISKUSSION	 82
 LITTERATUR	 86
 TABELLER	
 Tabell 1. Antalet uppsatser, deras längd och medellängden i ord i mitt material	 12
Tabell 2. Antalet verb med ledtråden <i>människan</i> och <i>djuren</i>	27
Tabell 3. Antalet verb i uppsatserna och andelar transitiva och intransitiva verb av verb vid ledtråden <i>människan</i>	28

Tabell 4. Antalet verb i uppsatserna och andelar transitiva och intransitiva verb av verb vid ledtråden <i>djuren</i>	29
Tabell 5. De mest frekventa transitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden människan i elevernas uppsatser i Esbo, Vasa och Åbo	30
Tabell 6. De fyra mest frekventa intransitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden människan i elevernas uppsatser i Esbo, Vasa och Åbo	32
Tabell 7. De fyra mest frekventa transitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden djuren i elevernas uppsatser i Esbo, Vasa och Åbo	35
Tabell 8. De fyra mest frekventa intransitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden djuren i elevernas uppsatser i Esbo, Vasa och Åbo	37
Tabell 9. Antal och andel transitiva verb	80
Tabell 10. Antal och andel intransitiva verb	81
FIGURER	
Figur 1. Uppsatsrubrik och ledtrådar i projektet BeVis	11
TABLÅER	
Tablå 1. Kategorier för mentalt betydelsefält	24

VAASAN YLIOPISTO
Filosofinen tiedekunta**Yksikkö:**

Pohjoismaisten kielten yksikkö

Tekijä:

Henni Hämäläinen

Pro gradu tutkielma:

Transitiva och intransitiva verb för animata fenomen i språkbadselevers uppsatser

Tutkinto:

Filosofian maisteri

Oppiaine:

Ruotsin kieli

Valmistumisvuosi:

2013

Työn ohjaaja:

Siv Björklund

TIIVISTELMÄ:

Tutkimukseni tarkoituksena on tarkastella kielikylpyoppilaiden verbien käyttöä kielikylpykielessä eli ruotsissa 9. vuosikurssilla sekä kvantitatiivisesti että kvalitatiivisesti Espoossa, Vaasassa ja Turussa. Tutkin, missä määrin kielikylpyoppilaat käyttävät verbejä, ovatko verbit transitiivisia vai intransitiivisia ja millaisia verbejä he käyttävät, jakamalla verbit yhdeksään semanttiseen kenttään, verbien merkityksen perusteella. Tutkielmani keskittyy verbisemantiikkaan. Tutkimusmateriaalini koostuu 45 ainekirjoituksesta, joissa kielikylpyoppilaat kertovat australialaiselle kirjeenvaihtokaverille Suomen talvesta. Tarkastelen verbejä, jotka esiintyvät stimulussanojen *ihminen* ja *eläin* kontekstissa.

Materiaali käsittää yhteensä 710 verbiä kun sekä transitiiviset että intransitiiviset verbit molempien stimulussanojen kanssa otetaan mukaan. Ihmistä käsitteleviä verbejä on 556 ja eläintä käsitteleviä verbejä on 154. Transitiiviset verbit muodostavat suuremman osan stimulussanan *ihminen* kanssa kun taas intransitiiviset verbit muodostavat suuremman osan stimulussanan *eläin* kanssa. Transitiivisia ihmistä käsitteleviä verbejä on 434, ja intransitiivisia 122. Transitiivisia eläintä käsitteleviä verbejä on 53, ja intransitiivisia verbejä 101.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että kielikylpyoppilaat käyttävät enemmän transitiivisia kuin intransitiivisia verbejä. Oppilaiden kuvaillessa ihmistä he käyttävät runsaasti apuverbejä, tunneverbejä sekä verbejä, jotka kuvaavat erilaisia harrastuksia ja aktiviteetteja. Eläimiä kuvaavat transitiiviset verbit ovat useimmiten fyysistä olotilaa kuvaavia sekä apuverbejä. Intransitiiviset verbit ihmistä kuvailtaessa ovat suurimmaksi osin liikkumista kuvaavia verbejä ja fyysistä olotilaa kuvaavia. Eläimiä käsittelevät intransitiiviset verbit kuvaavat myös useimmiten fyysistä olotilaa ja liikkumista.

AVAINSANAT: transitiva och intransitiva verb, språkbad, svenska, semantiskt fält

1 INLEDNING

I den globala världen är det viktigt att utöver sitt modersmål behärska också andra språk. I Finland kan finskspråkiga elever delta i språkbad i svenska. Språkbad är ett sätt för majoritetsbarn att lära sig ett andraspråk (Laurén 1999: 21). Andraspråket är det språk som barnet tillägnar sig efter förstaspråket (Buss & Mård 1999: 9).

Vanligare än språkbad är det att språk lärs i skolan under språktimmar då inläringen inte är lika naturlig. I språkbad är inläringen mer naturlig och man lär sig att använda språket i verkliga situationer vilket är viktigt eftersom man lär sig tala i äkta interaktion. Om man använder språket endast under språktimmarna kan språket bli ett klassrumsspråk som eleverna tänker behövs bara i skolan. Eleverna behöver verkliga situationer där de kan använda språket så att de modigt vågar använda det.

Vid enheten för nordiska språk vid Vasa universitet igångsattes år 2004 ett forskningsprojekt Begreppsvärldar i svenskt språkbad (BeVis). Projektets mål är att undersöka hur språkbadselevs ämnesspecifika kunskapsstrukturer och kunskapshantering utvecklas i undervisning som ges på språkbadsspråket svenska och förstaspråket finska. I projektet deltar språkbadsklasser från Esbo, Vasa och Åbo i årskurserna 3, 6 och 9. Projektets korpus består av skriftligt och muntligt material. (Vaasan yliopisto 2009)

I min avhandling pro gradu kommer jag att utnyttja projektets skriftliga material när jag undersöker användning av transitiva och intransitiva verb vid animata fenomen i elevernas uppsatser i årskurs 9 från Esbo, Vasa och Åbo. Jag utvidgar min kandidatavhandling där jag också undersökte verb i elevens uppsatser. Syftet med min kandidatavhandling *Verb i språkbadselevs uppsatser i årskurs 9, En jämförande studie mellan elever i Esbo, Vasa och Åbo* var att studera hurdana verb språkbadselever använder när de uttrycker sig skriftligt om animata fenomen och jämföra verbanvändningen mellan uppsatser skrivna i Esbo, Vasa och Åbo. Jag undersökte likheter och skillnader i verbanvändningen för animata

fenomen. Jag valde två ledtrådar om materialet (se avsnitt 1.2) min kandidatavhandling vilka jag koncentrerade mig på och ledtrådarna var *djuren* och *människan*. Som undersökningsmaterial hade jag totalt 30 uppsatser, 10 från varje ort. (Hämäläinen 2011)

Jag anser att resultaten av min kandidatavhandling var intressanta eftersom eleverna använde många olika verb i sina uppsatser. Intressant var också att lägga märke till att de mest frekventa verben i uppsatserna täckte till och med hälften av alla verb på varje ort både med ledtråden människan och med ledtråden djuren. De mest frekventa verben med ledtråden *människan* omfattar över 43 % av alla verb på varje ort medan samma siffra med ledtråden *djuren* är minst 36 %. (Hämäläinen 2011) Jag fick ett intresse att undersöka verb vidare och därför fördjupar jag mitt tema i denna avhandling pro gradu. Jag delar verb i transitiva och intransitiva verb och vidare i nio semantiska verbfält (se metod avsnitt 1.3) som är bekanta för mig genom min kandidatavhandling. Det är intressant att se hur transitiva och intransitiva verb fördelar sig inom de nio semantiska verbfälten, eftersom användningen av olika verb samtidigt visar vilka typer av betydelsekonstruktioner som eleverna använder sig av.

Ämnet är mycket omfattande och det finns många intressanta aspekter att undersöka i anknytning till verbanvändning i elevers uppsatser. Därför har jag bestämt mig att jämföra om språkbads elever använder mer transitiva eller intransitiva verb när de uttrycker sig skriftligt om animata fenomen. Jag har dessutom utvidgat materialet i min avhandling pro gradu för att ta reda på om användningen av animata verb vid animate fenomen ändras när forskningsmaterialet är större än i min kandidatavhandling.

1.1 Syfte

Syftet med min avhandling pro gradu är att undersöka verbförråd om animata fenomen hos språkbads elever i årskurs 9 från Esbo, Vasa och Åbo. Jag kommer att ta reda på hur verb fördelar sig i ordförrådet, vilka verb som är mest frekventa och vilka verb som är mindre

frekventa. Jag undersöker om det finns mer transitiva eller intransitiva verb i elevernas uppsatser. Jag begränsar undersökningen av verb till kontexter där verb används vid animata fenomen. Verb vid animata fenomen är verb som används om någon levande varelse. Därtill korrigerar jag syntaktiska fel om det finns sådana i exemplen. Två skriftliga ledtrådar som jag koncentrerar mig på är således *djuren* och *människan*. Eftersom jag ska undersöka transitiva och intransitiva verb anser jag att det är nyttigt att ha ledtrådar om animata fenomen eftersom jag antar att verb om icke animata fenomen är intransitiva och inte behöver objekt t.ex. verb om vädret (snöa, regna). Därtill borde granskningen av animata fenomen ge rikligt med exempel i uppsatserna eftersom eleverna då kan beskriva olika handlingar hos levande varelser.

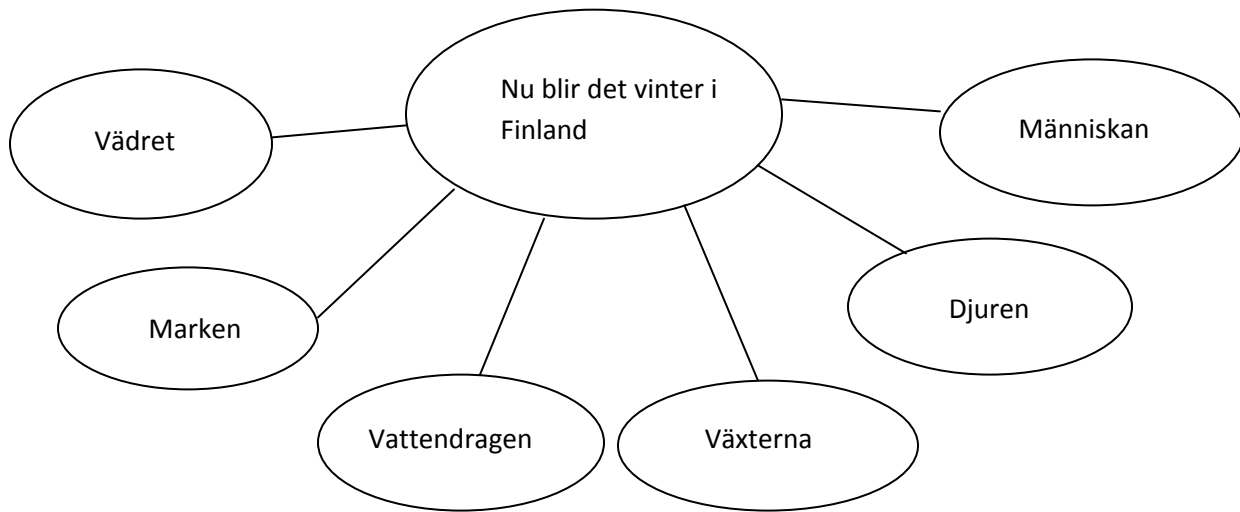
Jag koncentrerar mig på verb eftersom verb är en stor ordklass och har en mycket stor betydelse i satsen. Verbet är satsens kärna. Verbet ger basen för satsen; verbet bestämmer vilka satsdelar satsen kan ha. (Ylikiiskilä 2001: 31) Jag undersöker därtill om språkbadsleverna använder mycket allmänna verb eller mer specificerade verb i sina uppsatser. Kotsinas (1985: 91) och Voionmaa (1994: 13) har via sina resultat i sina undersökningar visat att när man studerar språket länge utvecklas ordförrådet i mer specifik riktning. Vidare jämför jag transitiva och intransitiva verb och hur de fördelar sig i olika semantiska verbfält på tre orter.

Jag antar att det finns många verb i uppsatser skrivna av språkbadslever i årskurs 9 eftersom språkbadslever kan anses vara inlärare av språket och denna ordklass är typisk för inlärarspråket. Fast verbförrådet blir mindre och substantiven växer med åren är följden inte betydande i årskurs 9 eftersom utvecklingen pågår ännu som vuxen. (Pettersson 1982: 5, 27) Min andra forskningshypotes är att det finns mer transitiva verb än intransitiva verb i uppsatserna. Jag antar att verb om animata fenomen ofta behöver objekt t.ex. verbet *bygga* som var frekvent i uppsatserna som jag analyserade i min kandidatavhandling innehöll objekten *bo* eller *näste*. Därtill var verbet *göra* frekvent i uppsatserna både med ledtråden *djuren* och med ledtråden *människan* och verbet behöver objekt t.ex. *göra snögubbar*. I min

kandidatavhandling framkom att elever skriver mer om ledtråden *människan* än om ledtråden *djuren* och därför har jag som tredje forskningsantagande att också i uppsatser i min avhandling pro gradu skriver elever mer om ledtråden *människan* än om ledtråden *djuren*. Jag antar att det är vanligare för elever att skriva om människor än om djuren eftersom saker som gäller djuren handlar om mer specifikt ordförråd än ordförrådet om människor. Mitt fjärde forskningsantagande gäller de semantiska fälten. I uppsatser som jag redan har undersökt märkte jag att elever använder ofta hjälpverb när de skriver om ledtråden *människan*. Därför antar jag att det semantiska fältet Övriga verb är mest omfattande med denna ledtråd. Jag antar också att elever skriver om olika vinteraktiviteter eftersom rubriken handlar om vintern. Dessa verb kategoriseras i fältet Färdighet vilket jag antar är det näst största. Jag antar att elever skriver om djurens övervintring. Fältet Förflyttning är kanske den största med ledtråden *djuren* när elever skriver att fåglar flyttar till södern. Mitt sista forskningsantagande berör dimensionen allmänna och specifika verb. Jag antar att eleverna favoriserar mer allmänna än generella verb eftersom de vanligaste verben är lättare att behärska.

1.2 Material

Insamlingen av materialet inom BeVis inleddes år 2005 och mitt material samlades in år 2006. De testsituationer där materialet insamlades borde vara möjligast liknande. Därför fick testledarna anvisningar om vad de kunde svara på elevernas eventuella frågor. I början av lektionen berättade testledarna om situationen och eleverna fick ett tomt papper och ett papper där det fanns sex ledtrådar. Eleverna fick ledtrådar som stöd för att få idéer om vad de kunde skriva om temat. De fick välja de ledtrådar som de ville skriva om. De hade en halv timme tid för att skriva uppsatsen till en språkbadslev i Australien med rubriken ”Nu blir det vinter i Finland”. (Vaasan yliopisto 2009) Ledtrådar presenteras i figur 1 nedan.

Figur 1. Uppsatsrubrik och ledtrådar i projektet BeVis

Materialet är mycket omfattande och därför koncentrerar jag mig bara på skriftligt material och i årskurs 9 på varje ort (Esbo, Vasa och Åbo). Jag valde årskurs 9 för min undersökning eftersom jag anser att äldre språkbads elever har bättre kunskaper i svenska än yngre elever och därför större ordförråd och det kan antas finnas mer verb i deras uppsatser. Sista året i språkbad ger också en bra bild över hur verbanvändningen hos språkbads elever ser ut i slutet av språkbad.

Jag analyserar 45 uppsatser, 15 från varje ort. Jag koncentrerar mig på de två ledtrådarna *djuren* och *människan*. Jag har tagit med var tredje uppsats från Esbo och Vasa i min undersökning men bara om det står en markering vid uppsatsen om att ledtrådarna *djuren* och *människan* har använts. Om eleven inte skrivit om de här två ledtrådarna tog jag följande uppsats där ledtrådarna har använts. Bland uppsatserna från Åbo tog jag de 15 första uppsatserna där ledtrådarna *djuren* och *människan* har använts eftersom det inte finns tillräckligt många uppsatser för att välja var tredje. Antalet uppsatser, uppsatsernas längd och medellängden i ord presenteras i tabell 1. Uppsatserna presenteras i längdordning från den kortaste till den längsta.

Tabell 1. Antalet uppsatser, deras längd och medellängden i ord i mitt material

Uppsats	Antal ord/ uppsats		
	Esbo	Vasa	Åbo
1	89	43	51
2	95	65	62
3	103	78	63
4	139	79	100
5	153	80	102
6	163	91	105
7	188	96	128
8	201	113	149
9	203	118	195
10	212	141	198
11	215	146	241
12	219	161	255
13	220	179	280
14	267	222	284
15	286	229	350
Totalt	2753	1841	2563
Medellängd	184	123	171

Tabell 1 visar att eleverna i Esbo har i medeltal skrivit de längsta uppsatserna (184 ord) medan de kortaste uppsatserna har skrivits av eleverna i Vasa (123 ord). I Åbo är uppsatsernas medellängd 171 ord. Den längsta uppsatsen har skrivits av en elev från Åbo (350 ord) medan den kortaste uppsatsen har skrivits av en elev från Vasa (43 ord). Den längsta uppsatsen i Esbo omfattar 286 ord och den kortaste uppsatsen 89 ord. Den längsta

uppsatsen som har skrivits i Vasa innehåller 229 ord och den kortaste uppsatsen som skrivits i Åbo innehåller 51 ord. Variationen mellan uppsatsernas längd på de tre orterna är stor. I min analys kommer jag att använda förkortningar för städerna (E för Esbo, V för Vasa och Å för Åbo).

1.3 Metod

Inför min analys av materialet har jag läst igenom uppsatserna och kartlagt transitiva och intransitiva verb om de animata fenomenen *djuren* och *människan*. Med transitivt verb avser jag verb som kombineras med objekt i meningen. Om verbet inte tar objekt i meningen anser jag verbet vara intransitivt. (SAG 1999: 535) Sedan har jag analyserat verb kring ledtråden *djuren* och ledtråden *människan* och delat dem i olika semantiska fält. Jag avser verbet höra till stimulusordet när jag får inblick i kontexten att eleven skriver om animata fenomen. Oftast följer verbet direkt efter stimulusordet men det är inte obligatoriskt för att avse verbet höra till stimulusordet.

Jag har räknat frekvenser för verb i varje uppsats och deras procentuella andel av hela ordförrådet. Om huvud verbet har ett modalt eller temporalt hjälpverb som bestämning har jag räknat dem som separata verb och som två olika verb. Vidare granskar jag de mest frekventa transitiva och intransitiva verben i uppsatserna både med ledtråden *djuren* och med ledtråden *människan* och presenterar verben i kvantitativ analys. Också den kvalitativa analysen kan omfatta kvantitativ analys om jag anser det frekvent i analysen, t.ex. när jag analyserar de mest frekventa verben. Jag jämför verben och verbmängder på tre orter och undersöker om det finns tydliga skillnader i verbanvändningen mellan de tre orterna. Jag nyttjar en kvantitativ metod när jag räknar antalet verb som berättar om animata fenomen. I min undersökning granskar jag materialet ur både en kvantitativ och kvalitativ synvinkel. Genom det kvalitativa greppet försöker jag förstå fenomenet som jag forskar i och få en komplett inblick i fenomenet.

Därefter kategoriseras verben kvantitativt i nio semantiska fält som är Fysiskt tillstånd, t.ex. verbet *sova*, Färdighet (*flyta*), Förflyttning (*gå*), Kognition (*tycka om*), Perception (*se*), Verbal kommunikation (*säga*), Verksamhet som förknippas med kroppsskada (*falla*), Ägande (*ha*) och Övriga fält (*måste*). Jag använder i fördelningen kategoriseringar som Björklund (1996) och Buss (2002) har använt i sina doktorsavhandlingar. Björklund har studerat lexikala drag och kontextualisering i språkbadselevs andraspråk medan Buss tema i doktorsavhandlingen är verb i språkbadselevs lexikon. Fälten Fysiskt tillstånd, Färdighet, Förflyttning, Perception, Verbal kommunikation, Verksamhet som förknippas med kroppsskada och Ägande är från Björklunds modell, medan fältet Kognition är från Buss modell. Jag kategoriserar enstaka förekomster av verb som inte hör till de åtta fälten till Verb inom övriga fält.

Det finns s.k. nukleära verb i de semantiska fälten. Nukleära verb kallas verb som överanvänds i språket. Överanvändning av nukleära verb bevisar enligt Viberg att det är en lång process att fullständigt kunna använda andra än de nukleära verben i de semantiska fälten. (Ylikiiskilä 2001: 32) Med hjälp av den semantiska fältteorin som antar att alla ord i lexikonet kan grupperas i ett antal olika betydelseområden är det möjligt att få fram de karakteristiska dragen för olika språk och jämföra olika språk med varandra.

Varje betydelsefält innehåller olika antal ord, och varje ords betydelse formas i relation till andra ord inom fältet. Dessutom kan fältteorin fungera som utgångspunkt för språkinlärares studier i lexikon. Typiskt är att ett eller två verb är dominerande inom ett fält i början av inläringen varav följer utvidgningar av betydelser med detta verb. (Enström 1996: 82–84)

Om något semantiskt fält omfattar bara få verb (ett verb eller inga verb) analyseras de inte utan jag räknar bara upp verben. För de intransitiva verben omfattar fältet Perception ett verb, Verbal kommunikation inga verb och Ägande inga verb. Jag kommer att nämna verbet från fältet Perception i samband med genomgången av de transitiva verben inom fältet Perception.

2 SPRÅKBAD

I detta kapitel kommer jag att presentera språkbad som inlärningsmetod. Dessutom presenterar jag språkbad i Esbo, Vasa och Åbo samt presenterar några undersökningar om språkbad, som är relevanta för jämförelsen med min egen undersökning.

2.1 Språkbad som inlärningsmetod

I undervisningen i språkbad används för det mesta elevens andraspråk som undervisningsspråk och eleverna lär sig att läsa och skriva på språkbadsspråket. Den språkbadsmodell som tillämpas i Finland heter tidigt fullständigt språkbad. Modellen kommer från Kanada och den innebär språkbad i den mindre språkgruppens språk för den större språkgruppen. I Finland är språkbadsspråket på så sätt svenska. (Laurén 1999: 20–23)

I Kanada erbjöds språkbad i franska för engelskspråkiga barn. (Buss & Mård 1999: 9) Den kanadensiska modellen *early total immersion*, det tidiga fullständiga språkbadet, har fungerat som förebild i Finland. Språkbadet startade i Vasa hösten 1987. (Lauren 1999: 20–22) Den kanadensiska modellen hade konstaterats fungera väl och därför krävde den inte betydande förändringar när den tillämpades i Finland (Buss & Mård 1999: 14).

De barn som deltar i tidigt fullständigt språkbad har inga kunskaper i språkbadsspråket. I början av ett fullständigt språkbad sker all verksamhet på elevernas andraspråk. Undervisningen på andraspråket minskar efter två eller tre år till 80 % under följande tre eller fyra år. Därefter ges 50 % av undervisningen under tre år på andraspråket och 40 % av undervisningen under fyra år på andraspråket. (Buss & Mård 1999: 10)

2.2 Språkbad i Vasa, Esbo och Åbo

Språkbadet i Vasa är drygt 25 år gammalt eftersom språkbadet inledde sin verksamhet där år 1987. Idén om språkbadet togs av professor Christer Laurén som hade erfarenhet av språkbadsprogrammet i Kanada. I Kanada hade de bästa resultaten fåtts i det tidiga fullständiga språkbadet så det valdes också i Vasa. (Vesterbacka 1990: 30) I Vasa är språkbadet ett viktigt forskningsområde och man undersöker språkbadet i avhandlingar pro gradu och i licenciat- och doktorsavhandlingar. Målet är att ännu utveckla och förbättra kännedom om två- och flerspråkighet. (Laurén 1999: 87, 91)

I Esbo har man ungefär lika mycket erfarenhet av språkbadet som i Vasa eftersom språkbadet börjades i Esbo bara tre år senare än i Vasa. Språkbadsbarn i Esbo får bada i svenska språket båda i kommunala och i privata språkbadsdagem där barnen får sina första upplevelser av språkbadspråket. Språkbadet är ofta föräldrarnas val för sina barn. I Esbo bestämmer föräldrar att deras barn deltar i språkbad eftersom de anser att barnen kommer att ha mycket nytta av språkbad senare i livet. Dessutom tycker föräldrar att barn lär sig svenska bättre i språkbad än i traditionell undervisning. (Sahi 1999: 3, 63)

I Åbo startades språkbadet också i slutet av 1980-talet och den första språkbadsklassen började i skolan år 1992. Varje år deltar ungefär 40 barn i språkbad i daghemmet på Klockringaregatan. Där fungerar två språkbadsgrupper. I Kerttulin koulu deltar ungefär 150 barn i språkbad varje år. På högstadiet börjades språkbad år 2000 och i högstadiet deltar 75 elever i språkbad per år. Eftersom elever som deltar i språkbad har mycket goda färdigheter i framtiden vill Åbo i framtiden utveckla språkbad och grunda mer språkbadsgrupper. (Turun kielikylvyn infosisivusto 2012)

2.3 Undersökningar

Björklund (1997) har undersökt hur språkbadslevers andraspråk utvecklas hos de två pilotklasserna i Vasa. Björklund började sin undersökning då den första klassen startade sitt språkbad som ett försök i Finland år 1987. Som material hade Björklund skriftligt material på svenska. Eleverna följer den kanadensiska språkbadsmodellen *fullständigt språkbad*. Som resultat fick Björklund att ordmängden ökar kvantitativt nästan dubbelt hos eleverna när uppsatser betraktas skrivna i årskurs 4 och i årskurs 7. Också verbmängden ökar i årskurs 7 jämfört med i årskurs 4 nästan trefaldigt. (Björklund 1997: 225–226, 230–231)

I Björklunds doktorsavhandling *Lexikala drag och kontextualisering i språkbadslevers andraspråk* analyseras bland annat verb (se mera avsnitt 3.1). Med anknytning till verb har Björklund fått som resultat att de olika elevgrupperna favoriserar gruppgenerella verb i stället för grupp-specifika verb. Det är typiskt för språkbadsleverna att använda generellt verb med överextensioner i stället för det korrekta specifika verbet. En utveckling med anknytning till grupp-specifika verb sker ändå från första testtillfället till andra testtillfället. Språkbadsleverna använder grupp-specifika verb flitigare vid andra testtillfället. Speciellt fälten verb för Verbal kommunikation, Förflyttning och Verksamhet som förknippas med kroppsskada omfattar flera grupp-specifika verb vid det andra testtillfället. (Björklund 1996: 201)

Inom det semantiska fältet Befintlighet och förflyttning finns inga skillnader när språkbadsklasser jämförs med kontrollgrupper. Undergruppen *kroppsrörelseverben* som omfattar verb om mänskliga aktiviteter innefattar ändå skillnader mellan språkbadsklasser och jämförelsegrupper. Specifika verb och synonyma verb är bekanta för kontrollgrupperna eftersom de är svenskspråkiga elever som naturligt använder sig av dessa verb när de uttrycker olika aktiviteter på sitt modersmål. Hos språkbadsleverna syns ändå en strävan efter mångsidighet och specificerade verb. (Björklund 1996: 203–204)

Ett semantiskt verbfält som innefattar flera verb i materialet är Ägande och transferering. Verben *få*, *ge*, *ta* och *ha* framkommer i alla elevgrupper. Därtill framkommer verben *äga* och *höra hemma* i jämförelsegrupperna. Också verb som är negativa med anknytning till ägande framkommer, t.ex. *förlora* men också positiva verb används, t.ex. *hitta*. Det mest frekventa verbet inom fältet Verbal kommunikation är *säga* medan verbet *tala* används inte alls av språkbads eleverna. Språkbads eleverna och jämförelsegrupper använder därtill verb som uttrycker emotioner med högljudd kommunikation, t.ex. *ropa* och *skrika* eller *bråka* och *grina*. (Björklund 1996: 204)

Fältet verb för det Mentala fältet är delat i underkategorier. Den första undergruppen Perception omfattar t.ex. verben *titta* och *se* som är mest frekventa och det finns också verb som har enstaka belägg liksom *höra* och *känna*. Av språkspecifika verbtrion *tycka-tänka-tro* finns bara ett belägg *tro* hos språkbads eleverna. Verb för minne och glömska framkommer både hos språkbads eleverna och hos jämförelsegrupper. Därtill används emotionsverben mer frekvent hos jämförelsegrupper än hos språkbads elever. (Björklund 1996: 205)

Användningen av specifika och generella verb har testats hos språkbadsklasserna och hos jämförelsegrupperna. Först testades valet mellan verben *gå* och *komma* och verb som har med fordon att göra. Resultat visar att språkbads eleverna favoriserar verbet *gå* medan jämförelsegrupperna hellre valde något annat verb, t.ex. *åka*. (Björklund 1996: 205)

Av de verb som språkbads eleverna använde vid ett testtillfälle (Lunda-materialet) i årskurs 1 och 2 kan $\frac{3}{4}$ av verben delas in i olika semantiska verbfält. Som kärnord i betydelsefälten fungerar mest frekventa verb som återkommer ibland med överextensioner i texter. De två fälten som omfattar kvantitativt mest verb är verb för Förflyttning och verb för Verbal kommunikation. (Björklund 1996: 201)

Användningen av ordförrådet hos de tre första språkbadsgrupperna i Vasa har undersökts också av Buss. Buss undersökning berör skriftligt material både kvantitativt och kvalitativt. Skrivsituationen var mycket lika som skrivsituationen för språkbads elever i BeVis projektet. Eleverna fick nio stimulusbilder som hjälp för att skriva sagor. Undersökningen visade att substantiv favoriseras framför verb. Buss har därtill konstaterat att språkbads eleverna är aktiva att använda skriven svenska och från åk 4 till åk 7 observeras en tydlig utveckling. Buss konstaterar också att språkbads eleverna försöker uttrycka sig på sitt andraspråk fast de inte fullständigt kan använda språket i vissa sammanhang. Det finns emellertid också några drag kvar i verbbruket som inte har ändrat under tiden från åk 4 till åk 9. (Buss 2002: 326–330)

3 VERB

I det här kapitlet behandlar jag hur språkbads elever lär sig verb och jag kommer att redogöra för typiska drag i inlärares verbanvändning. Därtill diskuterar jag verbutveckling hos språkbads elever i tidigare undersökningar där verb analyserades. I detta kapitel redogör jag även för transitiva och intransitiva verb och till slut presenterar jag de nio semantiska verbfält som jag kommer att använda i analysdelen i min studie.

3.1 Verbinläring och -utveckling hos språkbads elever

Min undersökning berör verb hos språkbads elever i årskurs 9. Lexikonet och speciellt ordklassen verb är utgångspunkten för min undersökning. Lexikonet i språkbads elevers produktion har undersökts relativt mycket. Siv Björklund har undersökt den lexikala utvecklingen hos språkbads elever från daghem till årskurs 4 i sin doktorsavhandling *Lexikala drag och kontextualisering i språkbads elevers andraspråk* (1996). Björklund analyserar tre ordklasser i materialet: adjektiv, substantiv och verb. Hon undersöker också vilken roll kontexten har för den lexikala utvecklingen. Björklunds resultat visar bland annat att inläringen av verb visar långsammare utveckling jämfört med substantiv. (Björklund 1996: 97, 200)

För att en andraspråksinlärare av svenska ska kunna använda ett verb på ett sätt som är acceptabelt för dem som har svenska som förstaspråk måste inläraren behärska verbets betydelser (Buss 2002: 161). Verbet avgör hur satsen ska sammansättas och vilka satsdelar satsen ska och bör innehålla. Det betyder att verbet bestämmer vilka betydelser som kan kombineras med varandra. När satsen formas görs valet av verb tidigt. Verbinläring är tidskrävande på grund av att de flesta verb har en komplicerad uppsättning av betydelsekomponenter. (Ylikiiskilä 2001: 31)

Det är inte lätt för inlärare att lära sig svenska som andraspråk i språkbud åtminstone med tanke på inläringen av verb trots att verb används ofta i både talat och skrivet språk (Björklund 1996: 148). Samma verb kan användas i många olika situationer och verbets betydelse är inte alltid entydig. Dessutom kan verb ha till exempel partiklar vilka ännu ändrar verbets betydelse (Enström 1996: 75–76).

När man jämför tidiga uppsatser som har skrivits av språkbudselever och uppsatser som har skrivits av elever som deltar i traditionell svenskundervisning märker man att uppsatserna är olika i sin typ av skriftlig produktion. Skillnaderna beror på det att i traditionell språkundervisning används många grammatiska regler under skrivinläring medan hos språkbudselever utgör den muntliga produktionen den naturliga utgångspunkten för skriftspråket. Det tidiga skriftlexikonet hos språkbudselever baserar sig således på det talade andraspråket. (Björklund 1996: 57)

Två drag som karakteriserar språkbudselevs tidiga andraspråk är kodväxling och helfrasering. Helfraseringen baserar sig på elevernas förstaspråk där uttryck på andraspråket placeras in. Eleverna lär sig typiska helfraser redan i daghemmet och innehållet i helfraserna är ofta sådant som dyker upp i det dagliga livet i daghemmet. De flesta helfraserna gäller uppmaningar att börja, avsluta eller följa en rutin, t.ex. *kom hit* eller *ät nu*. (Björklund 1996: 52, 54)

Pettersson (1982) har undersökt att elevs förstaspråkslexikon ändrar sig när eleverna växer. Eleverna lär sig nya ord hela tiden och lexikonet blir mer omfattande. För verbens del betyder ett större ordförråd att verb behövs mindre och antalet substantiv växer. De följande exemplen visar hur lexikonet utvecklas: *Färgen skyddar järnet. Det rostar inte.* Den tioåriga skribenten använder två enkla huvudsatser för att uttrycka saken. När han uttrycker samma sak senare använder han en huvudsats och en bisats: *Färgen skyddar järnet så att det inte rostar.* Samma uttryck som skrivits av en vuxen är det kortaste: *Färgen skyddar järnet mot rost.* Av exemplen framgår att i de två första meningarna finns

det två verb och i det sista exemplet finns bara ett verb. Antalet verb blir färre med åldern. (Pettersson 1982: 5, 30)

3.2 Transitiva verb

Vissa verb behöver komplettering av något annat ord. Dessa verb kallas transitiva verb och de kräver objekt i meningen för att vara fullständiga meningar. Olika bestämningar som verb kan ha olika uppgifter i kompletteringen av meningen. Vid de transitiva verben kan objekt fungera som föremål för handlingen t.ex. *älska någon*, resultat av handlingen t.ex. *gräva ett hål* eller vara handlingens innehåll, t.ex. *leva livet*. Med monotransitiva verb avses de verb som får ett objekt, t.ex. *laga* eller *förstå*. Det finns vissa partikeladverbial som kan kräva ett objekt, t.ex. *sätta på locket*. Därtill kan ett monotransitivt verb ha några andra bundna satsled. Det första fallet är bundet adverbial med objekt t.ex. *Du skulle påminna mig om något*. Det andra är bundet objektspredikativ med objekt t.ex. *Detta gjorde henne väldigt intresserad*. Det tredje är nexusinfinitiv med objekt t.ex. *Vi såg dem försvinna*. (SAG 1999: 294)

De verb som får två objekt kallas bitransitiva verb, t.ex. *köpa någon någonting*. (Bolander 2001: 127) Det första objektet är indirekt och det andra direkt. Det indirekta objektet syftar ofta på den som får någonting av det som anges av det indirekta objektet, t.ex. *Per skickade sin fru* (indirekt objekt) *en blomma* (direkt objekt). De bitransitiva verben jämfört med de monotransitiva verben är få. (SAG 1999: 290, 298)

Transitiva verb kan även ha två olika fraser som objekt i nominal fras och infinitiv verbfras. Därtill kan bisats eller anförd mening fungera som objekt. När en underordnad verbfras står som objekt kallar man den för infinitiv verbfras. Benämningen *underordnad verbfras* kommer från huvudordet som står i infinitiv eller i supinum, t.ex. *Lena fortsatte (att) spela golf*. Supinumfras som objekt kräver det temporala hjälp verbet *ha* i meningen, t.ex. *Hon har vunnit stora priset igen*. (SAG 1999: 292)

En naken indefinit nominalfras kan fungera som objekt, t.ex. ha *feber* eller köpa *lägenhet*. Nominalfras bildad av adjektiv eller particip i neutrum obestämd form utan kvantitetsattribut är också en möjlighet för nominalfras som objekt, t.ex. se *rött*, ha *ledigt* eller ha *ont*. (SAG 1999: 291)

När en bisats fungerar som objekt finns det sju bisattstyper som är möjliga för bestämning. Alternativen är narrativ bisats, t.ex. Jag hoppas *att mitt brev kommer fram.*, interrogativ bs (Hon har inte meddelat mig *hur hon tänker göra.*), expressiv bs (Jag såg nog *vad/så/vilka fina rosor du hade.*), bunden generaliserad bs (Jag läser *vilka böcker han än skriver.*), korrelatlös relativ bs inledd av *vad* (Han tog *vad han kom åt.*), temporal bs vanligen inledd av *när* (Jag avskyr *när han röker här inne.*), och konditional bs (Vi skulle alla uppskatta *om du kom.*). (SAG 1999: 293)

Om man upprepar vad någon annan person redan har sagt och använder det som objekt formar objektet en anförd mening. De anförda meningarna bildas av citat- eller referatmening, t.ex. *Sedan sa hon stillsamt: "När kommer du tillbaka?" eller "När kommer du tillbaka?" undrade hon stillsamt.* (SAG 1999: 293–294)

3.3 Intransitiva verb

Intransitiva verb avviker från transitiva verb på det sättet att de inte förutsätter ett objekt för att förtydliga meningen (Ljungdahl 2004: 34). Med intransitiva verb beskrivs ofta att någon rör sig eller förflyttar sig t.ex. han *går*. Därtill beskrivs befintlighet med intransitiva verb t.ex. *finnas*. (Bolander 2001: 127) Intransitiva verb kan ha direkt objekt i sådana fall där objektet preciserar verbet t.ex. *drömma en dröm*. Verbet och objektet har ofta samma ordstam (dröm). Objektet kallas innehållsobjekt. (Jørgensen 1987: 96)

Intransitiva verb fungerar oberoende av andra ord eftersom aktiviteten som beskrivs med intransitiva verb inte påverkas av någon annan eller något annat. Med intransitiva verb

beskrivs därtill verksamheter som påverkar något som inte är utsatt i meningen, t.ex. *Hon tvättar*. (Larsson 2012)

3.4 Semantiska verbfält

Semantiska fält betyder att ord kategoriseras efter vissa gemensamma komponenter. Modellen åtskiljer orden i olika betydelseområden (Bolander 2001: 45). När det talas om ett semantiskt fält menas ett antal ord som beskriver erfarenhetsområden som till exempel perception (*se, titta, lyssna, höra, känna*). Perception är en underkategori till huvudkategorin Mentalt fält. Underkategorier för perception kan vara till exempel syn (*se, titta, kika*) och hörsel (*höra, lyssna*). Kategorierna presenteras i tablå 1 nedan.

Huvudkategori	Mentalt fält
Underkategori för mentala fält	Perception
Underkategorier för perception	Syn och hörsel

Tablå 1. Kategorier för mentalt betydelsefält

Betydelsefält kan avslöja svårigheter som anknyter till inläringen av ett andraspråk. Problem inom betydelsefältet framgår när orden är betydelsemässigt mycket nära varandra och skillnaderna mellan dem är mycket små. (Enström 1996: 82–84) Verbet *gå* inom fältet förflyttning används av vuxna inlärare och av tvåspråkiga skolbarn t.ex. i satsen *gå till Sverige*. En svensk använder i stället för verbet *gå* t.ex. verbet *åka*. (Ylikiiskilä 2001: 32)

På grund av att det är svårt att använda mer specifika verb har de nukleära verben en hög frekvens. När man som inlärare av språket inte fullständigt kan använda ett specifikt verb är det säkrare att använda ett nukleärt verb. De nukleära verben är kommunikativt mer

användbara än de mera specifika verben och på så sätt lättare att använda. (Ylikiiskilä 2001: 32)

4 SEMANTISK ANALYS AV ELEVUPPSATSER

I avsnitt 4.1–4.5 behandlar jag verb kvantitativt som hör ihop med ledtråden *människan* och *djuret*. När jag analyserar de mest frekventa verben kvalitativt kan analysen omfatta också kvantitativ analys när jag t.ex. nämner frekvenssiffror. Eftersom jag har begränsat materialet i projektet BeVis och jag koncentrerar mig bara på verb som används för att berätta om animata fenomen kan det vara så att något semantiskt fält omfattar bara några olika verb. Jag nämner därtill de mest frekventa (de fyra mest använda) verben separat för de två ledtrådarna och analyserar om de är transitiva eller intransitiva verb. Efter den kvantitativa översikten av transitiva och intransitiva verb i de olika fälten analyserar jag verben kvalitativt i avsnitt 4.6 och 4.7. Jag analyserar transitiva och intransitiva verb separat men gör analysen för ledtrådarna *människan* och *djuret* på samma gång. Om det finns syntaktiska fel i exemplen korrigerar jag felen då jag diskuterar dem i avhandlingen. Jag diskuterar om efterföljande objekt och dess lämplighet i kontexten. Därtill ser jag valet av verb och hur verbet passar i sammanhanget. Jag kommenterar även böjning av verb. Jag har valt att diskutera om dessa tre förhållanden eftersom jag avser de relevanta för min avhandling pro gradu. Jag använder i exemplen de förkortningar som jag har nämnt i slutet av avsnittet om material (se avsnitt 1.2).

4.1 Andelen verb i materialet

Materialet omfattar totalt 710 verb när både verb med ledtråden *människan* och verb med ledtråden *djuret* räknas. Den större andelen utgör verb som hör samman med ledtråden *människan* vilket även framgick i min kandidatavhandling, med ett mindre antal uppsatser. Antalet verb presenteras i tabell 2 nedan.

Av tabellen framgår att eleverna i Esbo har använt mest verb i sina uppsatser (214) och antalet verb är nästan detsamma i Åbo (212) när de skriver om ledtråden *människan*. I uppsatserna skrivna av språkbadseleverna i Vasa är verbantalet mindre (130). Antalet

löpard i uppsatser skrivna av språkbads elever i Esbo är 2753, i Vasa 1841 och i Åbo 2563. Detta betyder att i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo är verbens andel med ledtråden *människan* 7,8 % av alla löpard, i uppsatserna skrivna av elever i Vasa 7,1 % och i uppsatserna skrivna av elever i Åbo 8,3 %. Verben utgör den största andelen av alla löpard i uppsatser skrivna av eleverna i Åbo medan minst verb med anknytning till alla löpard finns i uppsatser skrivna av eleverna i Vasa.

Tabell 2. Antalet verb med ledtråden *människan* och *djuren*

Ort/ Ledtråd	Människan	Djuren
E	214	61
V	130	53
Å	212	40
Totalt	556	154

I tabellen framgår att skillnaden i verbmängd mellan de två ledtrådarna är stor. Mitt material omfattar totalt 556 verb som hör samman med ledtråden *människan* och 154 verb som hör samman med ledtråden *djuren*. Antalen omfattar både de transitiva och intransitiva verben.

De transitiva verbens andel av verben är tydligt större än de intransitiva verbens andel i varje stad när elever skriver om ledtråden *människan*. Detta resultat bekräftar min hypotes att transitiva verb är mer frekventa än intransitiva verb.

Tabell 3. Antalet verb i uppsatserna och andelar transitiva och intransitiva verb av verb vid ledtråden *människan*

	E	V	Å
Verb	214	130	212
Transitiva (antal)	169	106	159
Transitiva (andel)	79,0 %	81,5 %	75,0 %
Intransitiva (antal)	45	24	53
Intransitiva (andel)	21,0 %	18,5 %	25,0 %

Tabell 3 ovan visar hur de transitiva och intransitiva verben fördelar sig med ledtråden *människan* i uppsatser skrivna av eleverna i Esbo, Vasa och Åbo. I tabellen framgår att i Esbo och Åbo har eleverna använt nästan liknande antal verb i sina uppsatser medan antalet verb är mindre i Vasa.

De transitiva verben i tabell 3 fördelar sig i olika semantiska fält där fältet Övriga verb blir stort eftersom eleverna använder ofta modala och temporala hjälpverb när de skriver. Det näst största fältet på varje ort är Färdighet. Fältet omfattar många verb eftersom eleverna ofta beskriver vad man kan göra på vintern och olika hobbyer och vinteraktiviteter.

- (1) [...] för att då *kan* man *bygga* snögubbar och allting annat roligt. (Å)
- (2) Jag själv tycker om vintern och att skrinna, *göra* snögubbar och *kasta* snöbollar [...]. (E)
- (3) [...] och *byter* vinterhjul till bilar. (V)

Det första exemplet omfattar verb både inom fältet Övriga verb och också Färdighet. Eleverna använder modala hjälpverb när de skriver om vad de har möjlighet att göra eller vad de tycker om att göra på vintern (ex. 2). Många elever har också tänkt på att man måste byta till vinterhjul på bilar (ex. 3).

I tabell 3 kan man därtill se att det finns mycket färre verb som berättar om ledtråden *djuren* än verb som berättar om ledtråden *människan*. Mest verb med ledtråden *djuren* har

använts i uppsatser skrivna av språkbadseleverna i Esbo (61) medan minst verb har använts i uppsatserna skrivna av språkbadselever i Åbo (40). I Vasa är verbens andel lite mindre än i uppsatserna i Esbo (53). I tabell 4 nedan framgår andelen transitiva och intransitiva verb med ledtråden *djuren*.

Tabell 4. Antalet verb i uppsatserna och andelar transitiva och intransitiva verb av verb vid ledtråden *djuren*

	E	V	Å
Verb	61	53	40
Transitiva (antal)	24	22	7
Transitiva (andel)	39,3 %	41,5 %	17,5 %
Intransitiva (antal)	37	31	33
Intransitiva (andel)	60,7 %	58,5 %	82,5 %

Tabell 4 visar att de intransitiva verben utgör betydligt större andel av verben vid ledtråden *djuren* än de transitiva verben. Detta resultat avviker från min hypotes eftersom de transitiva verben är fler i uppsatserna men vid ledtråden *djuren* finns det många intransitiva verb i uppsatserna vilket påverkar resultatet så att de intransitiva verben utgör procentuellt större andel av verben. När antalet löpord i uppsatserna skrivna av språkbadselever i Esbo är 2753 betyder det att verbens andel vid ledtråden *djuren* är 2,2 % av löporden. I uppsatserna skrivna av språkbadselever i Vasa är löpordsmängden 1841 vilket betyder att verb vid ledtråden *djuren* utgör 2,9 % av löpord. Löpordsmängden är 2563 i uppsatserna skrivna av språkbadselever i Åbo och då är verbens andel 1,6 % vid ledtråden *djuren*.

När verbens procentandelar av alla löpord jämförs på de tre orterna mellan de två ledtrådarna kan man märka att procentandelarna är varandras motsatser. I Åbo är verbens andel 8,3 % av löporden vid ledtråden *människan* och på så sätt den mest omfattande i fråga om de tre orterna medan vid ledtråden *djuren* är motsvarande siffra den minsta i fråga om de tre orterna (1,6 %). Mellanandelarna finns för båda ledtrådar i uppsatserna skrivna av språkbadselever i Esbo; vid ledtråden *människan* 7,8 % och vid ledtråden *djuren* 2,2 %. I

uppsatserna skrivna av språkbads eleverna i Vasa är verbens andel av löporden den minsta vid ledtråden *människan* (7,1 %) medan den är störst vid ledtråden *djuren* då andelen är 2,9 %. När verbens andelar av löpord sammanläggs för de två ledtrådarna får man ungefär 10 % på varje ort för verbens andel.

När man betraktar procentandelarna mellan de transitiva och de intransitiva verben märker man att skillnaden mellan verben är större vid ledtråden *djuren* än skillnaden mellan verben vid ledtråden *människan*. Vid ledtråden *människan* utgör de transitiva verben minst 75,0 % (Åbo) och högst 81,5 (Vasa) av verben. Skillnaden mellan dem är alltså 6,5 %. Vid ledtråden *djuren* är motsvarande siffror minst 17,5 % (Åbo) och högst 41,5 % (Vasa) av verben. Skillnaden mellan dem är därmed 24,0 %. De intransitiva verben utgör vid ledtråden *människan* minst 18,5 % (Vasa) och högst 25,0 % (Åbo) av verben. Skillnaden mellan dem är 6,5 %. Vid ledtråden *djuren* utgör de intransitiva verben större andel av verben än de transitiva verben. De verben utgör minst 58,5 % (Vasa) av verben och högst 82,5 % av verben. Skillnaden mellan siffrorna är 24 %.

4.2 De mest frekventa verben vid ledtråden *människan*

Viberg konstaterar att de mest frekventa verben är polysemantiska med ett abstrakt innehåll (Ylikiiskilä 2001: 36). Med de mest frekventa verben i min avhandling avser jag de fyra mest frekventa verben fördelade i två tabeller enligt transiviteten.

Tabell 5. De mest frekventa transitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden *människan* i elevernas uppsatser i Esbo, Vasa och Åbo

Verb/Ort	E	V	Å	sammanlagt
kunna	22	22	27	71
tycka att/ om	14	11	12	37
göra	12	7	12	31
ha	7	5	14	26
totalt	55/214	45/130	65/212	165/556
% av alla verb	25,7 %	34,6 %	30,7 %	30,0 %

Tabell 5 ovan visar att de fyra mest frekventa transitiva verben är *kunna*, *tycka att/ om*, *göra* och *ha*. Verbet *kunna* som ingår i det semantiska fältet Övriga verb, används åtminstone 22 gånger på varje ort. Mest har verbet använts av språkbadseleverna i Åbo, sammanlagt 27 gånger medan verbet har använts 22 gånger i Vasa. Verbets totala frekvens är 71 gånger på tre orter. Verbet *tycka att/ om*, som ingår i det semantiska fältet Kognition, förekommer efter verbet *kunna* på frekvensverblistan. Verbet har mycket mindre frekvens än det modala hjälpverbet *kunna* har. I uppsatser skrivna av språkbadseleverna i Esbo används verbet 14 gånger, i uppsatser skrivna av elever i Vasa 11 gånger och i Åbo uppsatser 12 gånger. Totalt används verbet 37 gånger i uppsatserna.

Tredje på frekvensverblistan är verbet *göra*. Verbet ingår i det semantiska fältet Färdighet och det används totalt 31 gånger i uppsatserna. Verbets frekvens är samma i uppsatser skrivna av elever i Esbo och Åbo, 12 gånger på båda orter. I uppsatser skrivna av eleverna i Vasa används verbet 11 gånger och totalfrekvensen är på så sätt 31. Verbet *ha* inom det semantiska fältet Ägande är fjärde på frekvensverblistan. Verbets frekvens är ojämnare än förra verbet *göra*; verbet *ha* används sju gånger i uppsatser skrivna av eleverna i Esbo, fem gånger i uppsatser skrivna av eleverna i Vasa och 14 gånger i uppsatser skrivna av eleverna i Åbo. Totalfrekvensen för verbet är 26 träffar.

I tabell 5 framgår att när de mest frekventa transitiva verben i uppsatser skrivna av eleverna i Esbo räknas ihop, är verbens andel 55 av alla verb som har använts för att beskriva ledtråden *människan*. Eftersom det finns totalt 214 verb som berättar om ledtråden *människan* betyder det att procentuellt gör de fyra mest frekventa verben 25,7 % av alla verb. Språkbadseleverna i Vasa har använt färre verb i sina uppsatser när de skriver om ledtråden *människan* men procentuellt utgör de mest frekventa transitiva verben en större andel av alla verb än i uppsatser skrivna av eleverna i Esbo. När totalmängden verb i uppsatser i Vasa är 130, omfattar de 45 mest frekventa verben 34,6 % av alla verb. De mest frekventa transitiva verben omfattar därmed procentuellt den största andelen verb i uppsatser skrivna av eleverna i Vasa. När de träffar, som de fyra mest frekventa verben

täcker i uppsatser skrivna av eleverna i Åbo, räknas ihop gör det tillsammans 65 verb. De verb som eleverna har använt för att beskriva ledtråden *människan* utgör totalt 212 och på så sätt är de fyra mest frekventa verbens andel av dem procentuellt 30,7 %. När alla fyra mest frekventa transitiva verb på varje ort inräknas omfattar de 165 av 556 verb vilket betyder 30,0 % av alla verb.

I det följande presenterar jag de fyra mest frekventa intransitiva verben vid ledtråden *människan*. För att kunna jämföra de mest frekventa transitiva och intransitiva verbens andelar tar jag med också de fyra mest frekventa intransitiva verben.

Tabell 6. De fyra mest frekventa intransitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden människan i elevernas uppsatser i Esbo, Vasa och Åbo

Verb/Ort	E	V	Å	Sammanlagt
gå	6	4	6	16
skida	2	6	4	12
vara	4	1	7	12
skrinna	3	6	1	10
totalt	15/214	17/130	18/212	50/556
% av alla verb	7,0 %	13,1 %	8,5 %	9,0 %

I tabell 6 framgår att det mest frekventa intransitiva verbet i uppsatserna är verbet *gå* som ingår i det semantiska fältet Förflyttning. Verbet har den största frekvensen i uppsatser skrivna av eleverna i Esbo och i Åbo; eleverna har använt verbet sex gånger i sina uppsatser. Verbet har lite mindre frekvens i uppsatser skrivna av eleverna i Vasa. Där är verbens frekvens fyra. Sammanlagt har verbet använts 16 gånger i uppsatserna på tre orter. Verbet *skida* som ligger tvåa på frekvenslistan ingår också i det semantiska fältet Förflyttning. Verbets frekvens är lite mindre än det första verbets; verbet *skida* har den största frekvensen, 6 träffar, i uppsatser skrivna av eleverna i Vasa. Två gånger mindre har verbet använts i uppsatser skrivna av eleverna i Åbo, och i Esbo är verbets frekvens två. Totalfrekvensen för verbet är 12 träffar.

Det tredje verbets totalfrekvens är samma som för verbet *skida* men verbets frekvens varierar stort på de tre orterna. Verbet är *vara* och det ingår i det semantiska fältet Fysiskt tillstånd. Mest har verbet använts i uppsatser skrivna av eleverna i Åbo; 7 gånger. Verbet har använts tre gånger mindre i uppsatser i Esbo medan verbets frekvens är bara ett i uppsatser i Vasa. Totalfrekvensen för verbet är på så sätt 12. Det fjärde verbet i frekvenslistan har sammanlagt 10 träffar. Verbet är *skrinna* inom det semantiska fältet Förflyttning. Mest träffar har verbet i uppsatser skrivna av eleverna i Vasa där verbet har använts sex gånger. Näst mest träffar har verbet i uppsatser i Esbo (tre träffar) och en träff i uppsatser skrivna av eleverna i Åbo.

I tabell 6 framgår att när de fyra mest frekventa intransitiva verben i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo räknas ihop, är verbens andel 15 av de verb som eleverna har använt för att beskriva ledtråden *människan*. Totalsumman av verben som eleverna i Esbo har använt om ledtråden *människan* är 214 vilket betyder att de fyra mest frekventa intransitiva verben utgör 7,0 % av verben. I uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa är de mest frekventa intransitiva verbens andel den största på de tre orterna. Tabellen visar att de mest frekventa verbens summa är 17. När eleverna har använt totalt 130 verb i sina uppsatser för att skriva om ledtråden *människan* betyder det att procentuellt utgör de mest frekventa verben 13,1 % av verben. Mest verb i sina uppsatser om ledtråden *människan* har eleverna i Åbo använt. De har i sina uppsatser använt 212 verb varav 18 ingår i de mest frekventa intransitiva verben. Detta betyder att procentuellt utgör de 18 intransitiva verben 8,5 % av verben. När de mest frekventa intransitiva verben räknas ihop på de tre orterna utgör de totalt 50 verb av 556 verb som eleverna har använt för att beskriva ledtråden *människan*. Procentuellt utgör de mest frekventa intransitiva verben 9,0 % av verben.

4.3 Jämförelse mellan de transitiva och intransitiva verben vid ledtråden *människan*

Tabell 3 (på sidan 28) visar att eleverna på varje ort använder mer transitiva än intransitiva verb i sina uppsatser när de skriver om ledtråden *människan*. De fyra mest frekventa transitiva verben utgör på så sätt procentuellt den större andelen av verben än de fyra mest frekventa intransitiva verben på varje ort. Detta beror på att det mest frekventa transitiva modala hjälp verbet *kunna* har totalt 71 träffar i elevernas uppsatser medan det mest frekventa intransitiva verbet *gå* har bara 16 träffar i uppsatserna (se tabell 5 o. 6).

I tabell 6 framgår att de fyra mest frekventa intransitiva verben utgör minst 7,0 % av alla verb i uppsatser skrivna av eleverna i Esbo, Vasa och Åbo. I uppsatser skrivna av eleverna i Esbo är intransitiva verbens andel den minsta; 7,0 %. I uppsatser skrivna av eleverna i Åbo är andelen 8,5 % och i uppsatser skrivna av eleverna i Vasa utgör de intransitiva verben den största andelen på de tre orterna; 13,1 % av verben. I genomsnitt utgör de mest frekventa intransitiva verben 9,0 % av de verb som eleverna har använt för att beskriva ledtråden *människan*.

De mest frekventa transitiva verbens andel av verben som berättar om ledtråden *människan* är mycket större än motsvarande andel av de intransitiva verben. De mest frekventa transitiva verben i uppsatserna är skrivna av eleverna i Vasa, 34,6 % av verben. Den motsvarande andelen av de intransitiva verben är 13,1 %. Detta betyder att de transitiva verben utgör 21,5 % mer än de intransitiva verben. Den näst största andelen har de transitiva verben i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo; 30,7% vilket betyder 22,2 % mindre än andelen motsvarande intransitiva verb (8,5 %). Den minsta andelen har de transitiva verben i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo. De mest frekventa verbens andel är 25,7 % av verben. När motsvarande andel intransitiva verb utgör 7,0 % av verben betyder det en skillnad på 18,7 % mellan transitiva och intransitiva verb. I genomsnitt utgör de mest frekventa transitiva verben 30,0 % av verben medan motsvarande andel intransitiva verb är 9,0 % vilket betyder en skillnad på 21,0 % mellan verben.

4.4 De fyra mest frekventa verben vid ledtråden *djuren*

Verben som eleverna har använt för att beskriva ledtråden *djuren* är betydligt färre än verben som berättar om ledtråden *människan*. Skillnaden blir klar när verbmängder analyseras: när eleverna skriver om ledtråden *människan*, har de använt sammanlagt 556 verb i sina uppsatser medan när de beskriver ledtråden *djuren* är verbens mängd 154. I följande avsnitt presenterar jag de mest frekventa transitiva verben med ledtråden *djuren*. Verben presenteras i tabell 7 nedan. Jag tar med de fyra mest frekventa verben som vid ledtråden *människan*.

Tabell 7. De fyra mest frekventa transitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden *djuren* i elevernas uppsatser i Esbo, Vasa och Åbo

Verb/Ort	E	V	Å	Sammanlagt
byta	4	8	1	13
ha (hjälpverb)	1	6	-	7
få	3	1	2	6
börja	2	1	1	4
totalt	10/61	16/53	4/40	30/154
% av alla verb	17,9 %	30,2 %	10,0 %	19,5 %

Tabellen ovan visar att de mest frekventa transitiva verben som berättar om ledtråden *djuren* inte har lika stora frekvenser som de transitiva verben vid ledtråden *människan*. Det mest frekventa transitiva verbet är *byta* inom det semantiska fältet Fysiskt tillstånd och verbets frekvens är 13 på de tre orterna. I uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa har verbet använts mest; 8 gånger medan eleverna har använt verbet hälften mindre i Esbo. I uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo har verbet bara en träff. Verbet som förekommer som tvåa på frekvenslistan är verbet *ha* inom det semantiska fältet Övriga verb. Verbet frekvens är sammanlagt sju träffar på de tre orterna. Verbet har använts en gång i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo och sex gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa. I uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo har verbet inga träffar.

Verbet *få* kommer tredje på frekvenslistan och verbet ingår i det semantiska fältet Fysiskt tillstånd. Verbet har totalt sex träffar i uppsatserna; tre träffar i uppsatserna i Esbo, en träff i uppsatserna i Vasa och två träffar i uppsatserna i Åbo. Verbet *börja* inom det semantiska fältet Övriga verb har totalt fyra träffar. Verbet förekommer en gång i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa och i Åbo och två gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo

Tabell 7 visar att när de fyra mest frekventa transitiva verben i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo summeras gör det totalt 10 verb. Eleverna i Esbo har använt 61 verb när de skriver om ledtråden *djuret* vilket betyder att de 10 mest frekventa verben utgör 17,9 % av verben. I uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa omfattar de fyra mest frekventa transitiva verben 16 av alla 53 verb som eleverna har använt för att beskriva ledtråden *djuret*. Eftersom totalmängden verb är mindre i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa utgör de mest frekventa verben procentuellt större andel av verben än i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo. I uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa omfattar de mest frekventa verben 30,2 % av verben. Eleverna i Åbo har använt totalt 40 verb när de skriver om ledtråden *djuret*. När de mest frekventa verben räknas ihop gör det totalt fyra verb. De mest frekventa verben omfattar 10,0 % av verben. När de mest frekventa verben på varje ort tas med gör de totalt 30 verb av alla 154 verb som eleverna har använt för att beskriva ledtråden *djuret*. Procentuellt utgör de mest frekventa transitiva verben 19,5 % av verben.

I förra avsnittet presenterade jag de mest frekventa transitiva verben. I följande avsnitt presenterar jag de mest frekventa intransitiva verben vid ledtråden *djuret*. Eleverna har använt mer intransitiva än transitiva verb i sina uppsatser när de beskriver ledtråden *djuret*. De fyra mest frekventa verben presenteras i tabell 8 nedan.

Tabell 8. De fyra mest frekventa intransitiva verben totalt och som procent av alla verb som berättar om ledtråden djuren i elevernas uppsatser i Esbo, Vasab och Åbo

Verb/Ort	Esbo	Vasab	Åbo	sammanlagt
sova	13	7	10	30
flytta	5	7	2	14
flyga	3	4	3	10
gå	4	2	3	9
totalt	25/61	20/53	18/40	63/154
% av alla verb	41,0 %	37,7 %	45,0 %	41,0 %

Tabell 8 ovan visar att de intransitiva verben har betydligt mer träffar än de transitiva verben har i elevernas uppsatser vid ledtråden *djuren*. Det mest frekventa intransitiva verbet är *sova* inom det semantiska fältet Fysiskt tillstånd. Verbet förekommer 13 gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo. Verbet har tre träffar mindre i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo och ännu tre träffar mindre i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasab. Sammanlagt har verbet 30 träffar i uppsatserna. Näst på frekvenslistan finns verbet *flytta* inom det semantiska fältet Förflyttning. Fastän verbet *sova* hade minst träffar i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasab (sju stycken), har verbet *flytta* mest träffar på respektive ort. Mängden träffar är densamma som det första verbet (sju) i Vasab. Näst mest har verbet använts i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo (fem gånger) och minst har verbet använts av eleverna i Åbo (två gånger). Totalsumman av träffarna är på så sätt 14.

Verbet *flyga* är tredje på frekvenslistan. Också detta verb ingår i det semantiska fältet Förflyttning liksom verbet *flytta*. Mest träffar har verbet i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasab, tillsammans fyra träffar. Verbet har använts en gång mindre både i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo och i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo. Totalfrekvensen för verbet är tio. Verbet *gå* är fjärde på frekvenslistan och ingår i det semantiska fältet Förflyttning liksom de två förra verben. Eleverna i Esbo har använt verbet mest i sina uppsatser, totalt fyra gånger. I uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo har verbet tre träffar

och i uppsatserna skrivna i Vasa har verbet två träffar vilket betyder att totalfrekvensen för verbet är nio.

De fyra mest frekventa intransitiva verben utgör en stor andel av de verb som eleverna har använt när de beskriver ledtråden *djuren*. I uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo finns det sammanlagt 25 intransitiva verb som ingår i frekvenslistan. När totalmängden för verb som beskriver ledtråden *djuren* är 61 i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo betyder det att procentuellt utgör de mest frekventa verben 41,0 % av verben. Den minsta andelen procentuellt av verben har de mest frekventa verben i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa. När de träffar, som de fyra mest frekventa verben omfattar, räknas ihop gör de 20 av alla 53 verb som eleverna har använt i sina uppsatser om ledtråden *djuren*. Procentuellt omfattar de mest frekventa intransitiva verben 37,7 % av verben. Den största andelen har de mest frekventa verben i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo. Då eleverna har använt sammanlagt 40 verb i sina uppsatser och de fyra mest frekventa verben utgör 18 av dem betyder det att de mest frekventa verben utgör 45,0 % av verben. De mest frekventa verbens totalsumma på de tre orterna är 63 av 154 verb vilket betyder att procentuellt omfattar de fyra mest frekventa intransitiva verben 41,0 % av verben.

4.5 Jämförelse mellan de mest frekventa verben vid ledtråden *djuren*

Tabell 7 och 8 visar att det finns fler mest frekventa intransitiva än mest frekventa transitiva verb vid ledtråden *djuren*. Med ledtråden *djuren* är skillnaderna mellan de mest frekventa intransitiva och transitiva verben större jämfört med ledtråden *människan*. De mest frekventa intransitiva verben utgör den största andelen i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo, där de intransitiva verben utgör 45,0 % av verben. Motsvarande andel i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo är 41,0 % och i Vasa 37,7 %. I genomsnitt utgör de mest frekventa intransitiva verben 41,0 % av verben.

De mest frekventa transitiva verben vid ledtråden *djuren* utgör mest 30,2 % av verben i uppsatserna skrivna i Vasa. Den näst mest utgör de fyra mest frekventa verben 17,9 % i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo. Minst utgör de mest frekventa transitiva verben vid ledtråden *djuren* i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo. De fyra mest frekventa transitiva verben utgör i genomsnitt 19,5 % av verben. Skillnaden jämfört med mest frekventa intransitiva verben vid ledtråden *djuren* är på så sätt 21,5 %.

4.6 Analys av de transitiva verben enligt semantiskt fält

4.6.1 Fysiskt tillstånd

I detta avsnitt behandlar jag de verb som betecknar olika aktiviteter som kan göras på vintern. Det semantiska fältet Fysiskt tillstånd omfattar sammanlagt 52 verb vid ledtrådarna *människan* och *djuren*. Fältet omfattar totalt 12 olika verb. Verbfältet Fysiskt tillstånd omfattar främst verb som handlar om olika aktiviteter som människor gör på vintern men fältet omfattar också verb som har med djuren att göra. Eleverna uttrycker vanligen vad de gör före och under vintern. Subjektets egen aktivitet kan ses som relevant vid verb inom fältet Fysiskt tillstånd (se Buss 2002: 292). Detta semantiska fält omfattar totalt 30 verb som beskriver ledtråden *människan* och 22 verb som beskriver ledtråden *djuren*.

Det mest frekventa verbet inom fältet Fysiskt tillstånd är verbet *klä (på sig)* som förekommer totalt 15 gånger i uppsatserna. Mest används verbet i uppsatserna skrivna av eleverna i Vasa där verbet används sex gånger. Eleverna i Esbo använder verbet fem gånger och i Åbo används verbet fyra gånger. Verbet används alltså mycket jämnt på de tre orterna. Eleverna uttrycker ofta att människorna i Finland måste klä sig varmt eftersom vädret är kallt på vintern. Som objekt i meningarna fungerar det reflexiva pronomenet *sig*. Om verbet omfattar också objektet *kläder* (ex. 7, 10, 13 o. 14) är det fråga om två obetonade objekt (SAG 1999: 307).

- (4) Människorna *klär* mycket *på sig*. (E)
- (5) Människorna *klär sig* i vinterkläder. (E)
- (6) [...] att *klä sig* varmt att man inte blir sjuk. (E)
- (7) Äfter som det blir så kallt måste man *klä på sig* varma kläder. (E)
- (8) Människorna måst *klä sig* jätte varmt till tjocka jackor [...]. (V)
- (9) [...] och fast man har *klädd sig* varmt kan du ha ändå kalt [...]. (V)
- (10) Människan *kläd sig* av vinter kläder [...]. (V)
- (11) [...] *klä sig* tillräckligt varmt. (Å)
- (12) Människan *klär på* jätte varmt när det är vinter... (Å)
- (13) Här är kalt och man måst *klä på sig* jätte mycket kläder. (Å)
- (14) Och på den här vädret är det jättesvårt och *klä på sig* rätta kläder [...]. (Å)

Som exemplen visar bereder användningen av prepositionen i samband med verbet *klä* ibland svårigheter för eleverna så att de inte alltid har kommit ihåg att använda prepositionen *på* med verbet. I exempel 5 har eleven använt prepositionen *i* i st. för *på* medan prepositionen *till* finns i exempel 5. Därtill förekommer prepositionen *av* i exempel 10. I exempel 8 har eleven använt talspråk i det modala hjälp verbet *måste*. Svårigheter har också böjningen av verbet *klä* förorsakat i exempel 9 och 10. I st. för formen *klätt* finns det olika versioner av verbet.

Det andra frekventa verbet inom fältet är *sätta på* som eleverna också använder när de uttrycker att man ska ha mycket på sig på vintern. Verbet *sätta på* har använts totalt fem gånger i uppsatserna. Som objekt i varje mening uppträder en indefinit nominalfras *kläder*. Eleverna har använt också andra verb för att uttrycka att människorna måste klä på sig mer på vintern men dessa verb analyseras senare inom det semantiska fältet Ägande.

- (15) När det blir kallare, måste man också *sätta* mera kläder och köpa varmare kläder. (E)
- (16) Fast de måste ju *sätta* mer kläder *på sig* [...]. (E)
- (17) Människorna börjar *sätta* mera kläder *på* för att det är så kallt. (V)
- (18) Människorna *sätter* varma kläder *på*. (Å)
- (19) Oftast är det jätte kallt och man måste *sätta* tillräckligt kläder *på* att man inte blir sjuk. (Å)

Fältet Fysiskt tillstånd omfattar också verb som har med näring att göra. Dessa verb är *dricka* och *äta*. Verbet *dricka* förekommer två gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo och verbet *äta* har två träffar i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo. Buss konstaterar att många verb inom denna kategori handlar om kroppen och att kroppen är utgångspunkt i olika aktiviteter (Buss 2002: 276).

I ex. 20 och 21 associerar eleverna drickande med varma drycker medan eleverna associerar maten till typiska maträtter som vi äter när vi firar julen i Finland i ex. 22 och 23.

I varje mening är det fråga om en nominalfras som objekt. Ex. 20 omfattar objektet *varm kakao* vilket utgör en naken nominalfras eftersom det står utan kvantitetsattribut. I ex. 21 fungerar en indefinit nominalfras *varma drickor* (drycker) som objekt. I ex. 22 och 23 fungerar de indefinita nominalfraserna *gris* och *risgröt* som objekt.

- (20) Det blir härligt att sitta på soffan, lyssna julmusik och *dricka* varmt kakao etter te när ute är mörkt och kallt. (V)
- (21) Människorna *dricker* också ofta varma drickor så som varmt chocklad, kaffe, te och varmt saft. (V)
- (22) Vi får presenter och *äter* gris och många olika lådor. (Å)
- (23) Vi *äter* också risgröt. (Å)

Två verb inom fältet handlar om kroppen så att man ska skydda sig själv så att inget farligt händer. Båda verben har bara en träff i uppsatserna. Det ena har använts av en elev i Vasa och det andra har använts i en uppsats skriven av en elev i Åbo. Verben är *skydda sig* och *akta*. Verbet *skydda* har det reflexiva pronomenet *sig* som objekt medan det är fråga om en indefinit nominalfras *haj* i ex. 25. Det finns några fel i exemplen. I ex. 24 har eleven böjt verbet *rusa* fel och i verbet *skydda sig* saknas -s.

- (24) Människorna ruser förbi och försöker att *kydda sig* själv från kalla vinden med tjocka jackor och halsdukar. (V)
- (25) Men man måst *akta* haj för att dom är stora och dom har stora tänder. (Å)

Fältet omfattar också verbet *vänta (på)* som har totalt tre träffar i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo. Verbet förekommer en gång i en uppsats och två gånger i en annan uppsats. Ex. 26 och 27 förekommer i samma uppsats vilket man kan märka eftersom de kan tänkas höra ihop. I båda meningarna beskriver eleven att han väntar på olika årstider medan eleven beskriver olika fester som han väntar på inför vintern i ex. 28. I ex. 26 och 27 fungerar årstiderna *vinter* och *sommar* som objekt. Det är fråga om indefinita nominalfraser där substantiven står i obestämd form. I ex. 28 är det *sakerna* som fungerar som objekt. Objektet är en definit nominalfras med ett definit attribut.

- (26) När det är sommar *väntar* jag mycket vinter. (E)
- (27) Och på vinter *väntar* jag *på* varmt sommar. (E)
- (28) De är sakerna man *väntar på* allra mest. (E)

De verben som jag hittills har analyserat hör ihop med ledtråden *människan*. Följande verb hör ihop med ledtråden *djuren*. Det finns sammanlagt 22 verb i fältet Fysiskt tillstånd. Verben har stor frekvens eftersom det finns bara tre olika transitiva verb inom fältet. Verbet *byta* har den största frekvensen; verbet förekommer fyra gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo, åtta gånger skrivna av eleverna i Vasa och en gång i en uppsats skriven av en elev i Åbo.

Med verbet *byta* beskriver eleverna att djuren får vinterpäls för att de ska kunna klara en kall vinter. Eleverna använder olika substantiv med verbet *byta*. Olika alternativ är färg, päls, vinterpäls och pälsfärg. Det verkar som om uttrycket *från brun till vit* är mycket bekant för eleverna eftersom de använder uttrycket ofta. Därtill har en elev skrivit verbet *byta* fel i ex. 32. Ett annat verb som eleverna använder för att syfta på att djur har vinterpäls är verbet *få*. Eleverna favoriserar verbet *byta* och verbet *få* har inte lika många träffar i uppsatserna som verbet *byta* har. Verbet *få* har sju träffar i uppsatserna.

Som objekt i meningarna fungerar nominala fraser. I ex. 29 och 30 är det fråga om en indefinit nominalfras med substantiven *färg* och *päls*. Exempel 31 omfattar två objekt.

Först fungerar substantivet *pälsfärgen* som objekt som står i bestämd form och som andra objekt fungerar definit substantiviskt pronomen *det* utan bestämning i en passiv sats. I ex. 32 fungerar uttrycket *sin färg* som objekt. Det är fråga om en definit nominalfras med possessivattribut. Med verbet *byta* i ex. 33 och 34 fungerar en indefinit nominalfras *vinterpäls* som objekt. Som objekt i meningarna 35–38 fungerar indefinit nominalfras med kvantitetsattribut och adjektivattribut. I det sista exemplet använder eleven adjektivattribut med huvudordet i komparativ *en tjockare päls*. Eleverna använder ofta djuren ekorre och hare som exempel när de skriver att några djur får vinterpäls.

- (29) Några djur sover hela vintern, medan andra *byter* färg. (E)
- (30) Haren *byter* päls från brun till vit [...]. (E)
- (31) Några djur *byter* bara pälsfärgen, vanligast från brun till vit och när våren kommer *byts* det tillbaka. (V)
- (32) Några djur som äkkorren *byter* sin färg från brun till vit. (E)
- (33) Några av djuren *byter* till vinterpäls [...]. (E)
- (34) Sen finns det också djur som bara *byter* till vinterpäls men annars lever som på sommaren. (Å)
- (35) Träderna har redan tappat sina blad och harar och ekkorren har *fått* en ny vit vinterpäls. (E)
- (36) Några djur *får* ett vitt vinterpäls eller de sover hela vintern i ett djupt sömn. (E)
- (37) Några djur som kanin *får* en fin vinterpäls som skyddar dem mot dera fiender. (V)
- (38) De *får* ofta en ny päls, som är varmare och ibland också vitare än sommarpälsen. (Å)
- (39) [...] eller *får* en tjockare päls. (Å)

Fältet omfattar ännu ett verb som hör ihop med ledtråden *djuren*. Verbet står i kombination med ett substantiv (*börja* vintersömn). Verbet har två träffar i uppsatserna, skrivna i uppsatser av en elev i Esbo och av en elev i Vasa.

- (39) Man vet att nu är det vinter när till exempel björnen *börjar* sitt vintersömn. (E)
- (40) Dågra djur *börjar* snart sina vintersömnar. (V)

I exemplen framgår att språkbads eleverna har svårigheter med verb som beskriver djurs ide. Puskala (2005: 252) behandlar uttrycket *björnen sover*. Hon konstaterar att uttrycket tyder på brister i den adekvata terminologin hos språkbads elever. I mitt material använder eleverna också andra uttryck när de försöker skriva att djur ligger i ide på vintern. Dessa uttryck analyseras senare i samband med intransitiva verb.

4.6.2 Färdighet

Det semantiska fältet Färdighet omfattar sammanlagt 79 verb vid ledtrådarna *människan* och *djuren*. Fältet omfattar totalt 21 olika verb. Verben har ofta med hobbyer och andra intressen att göra. Ofta är hobbyerna sådana som man gör på vintern. Vissa verb hör ihop med julen och jultraditioner som vi har i Finland. Fältet är mycket mångsidigt. Verbet *göra* är det mest frekventa verbet inom fältet och det har 31 träffar i uppsatserna.

Eleverna hänvisar med verbet *göra* till olika utomhusaktiviteter som de gör på vintern när de har fritid. Oftast uttrycker eleverna att de gör snögubbar eller andra figurer av snön. Uttrycket *kan göra* är frekvent hos eleverna. En elev har också skrivit att man gör granen vacker vilket tyder på överanvändning av *göra*. Eleven har försökt säga att man brukar pynta granen inför julen (ex. 48). Om överanvändningen av verbet *göra* berättar också uttrycken *göra snögubbar* och *göra snöslott*. Bara få elever använder verbet *bygga* i uttrycken fast uttrycket är vanligare. Verbet *bygga* är mer specifikt än det generella verbet *göra*.

En elev avviker från temat och konstaterar att han gör ingenting på vintern (ex. 47). Verbet *göra* förekommer en gång också med ledtråden *djuren* när en elev skriver att alla djur inte sover utan de gör *egna saker* (ex. 49). Eleverna har ibland använt verben *bygga* och *bilda* när de skriver om snögubbar. Bakom verbet *bilda* är troligen engelskans *build* (ex. 53). Andra substantiv till vilka eleverna anknyter verbet *bygga* är snöslott, snölyktor och

snökojor. Verbet *bygga* har sju träffar i uppsatserna och verbet *bilda* har en träff. Det finns olika variationer av substantivet *snöslott*.

Som objekt i meningarna fungerar oftast en enkel indefinit nominalfras *snögubbar* utan kvantitetsattribut. Detta gäller exempel 41–45. Andra substantiv som eleverna använder i detta sammanhang är *snömän*, *snöslott* och *snöbollar*. I ex. 46 är objektet *allt roligt* en indefinit nominalfras med substantiviskt pronomen som huvudord följt av adjektivattributet *roligt*. Efter kvantitativt substantiviskt pronomen *allt* står adjektivattributet *roligt*. Pronomenet *ingenting* uppträder som objekt i ex. 47. Det är fråga om en indefinit nominalfras med substantiviskt pronomen som huvudord såsom i det föregående exemplet. Också i ex. 48 uppträder substantiviskt pronomen som objekt men det är fråga om en definit nominalfras. Det personliga pronomenet *den* fungerar som definit pronomen. Eleven skriver i ex. 49 om djuren som gör *egna saker* på vintern. Objektet *egna saker* är en enkel indefinit nominalfras med adjektivattributet *egna*. De två nästa objekten i ex. 50 och 51 är också enkla indefinita nominalfraser och de står utan attribut. Också i ex. 52 är det fråga om en enkel indefinit nominalfras *lilla snökojor* med adjektivattributet *lilla*. Med verbet *bilda* uppträder också en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut och adjektivattribut.

- (41) T.ex. man kan *göra* snögubbar [...]. (E)
- (42) Vi brukar *göra* snögubbar [...]. (V)
- (43) Om snön inte är ”torr” vi *gör* snögubbar [...]. (Å)
- (44) Lilla pojkar och flickor *gör* snömän och snöslottar. (Å)
- (45) Du kan *göra* snöbollar av snö och kasta de på läraren. (E)
- (46) Best i vinter är att man kan *göra* allt roligt ute. (E)
- (47) Jag tycker att jag *gör* ingenting på vinter [...]. (V)
- (48) På julen tar man en gran in och *gör* den vacker. (E)
- (49) Men älgarna, rävarna och kaninerna går inte och sova utan dom *gör* egna saker hela vintern. (E)
- (50) Små barn *bygger* snögubbar, småslått och snölyktor av snön. (E)
- (51) Då ser man många barn som *bygger* snö slottar [...]. (V)
- (52) [...] och *bygga* lilla snö kojor [...]. (E)
- (53) Snögubbar *bildas* av tre olika stora snö bollar en stor, en lite mindre och en liten [...]. (E)

Uttrycket *ha snöbollskrig* är frekvent i uppsatserna. Eleverna använder verben *ha*, *leka* och *vara* i samband med substantivet *snökrig*. Substantivet *snöbollskrig* har också träffar i elevernas uppsatser. En elev i Vasa har använt verbet *vara* med substantivet *snökrig* vilket han troligen har bildat från finskans ”olla lumisotaa”. Det är klart att han har försökt uttrycka *ha snöbollskrig*.

Uttrycket *leka snökrig* förekommer tre gånger i uppsatserna, uttrycket *ha snökrig* har två träffar och uttrycket *vara snökrig* har en träff i uppsatserna. De två första exemplen är nästan identiska; i båda satserna har eleven beskrivit snöbollskriget så att man kastar snöbollar under spelet. I ex. 56 och 60 har eleverna skrivit verbet *läka* i st. för den korrekta stavningen *leka*. Som objekt i meningarna 54–59 fungerar substantivet *snökrig*. Objektet är en enkel indefinit nominalfras och substantivet står utan kvantitetsattribut. I ex. 60 står substantivet *snön* i bestämd form och det är fråga om en enkel definit nominalfras utan definit attribut.

- (54) Man åker med pulkan ner från en kulla, man *leker* snökrig var man kastar snöbollar mot varandra. (E)
- (55) Barnen *leker* snökrig och kastar snöbollar på varandra. (V)
- (56) Barnen brukar *läka* snökrig [...]. (E)
- (57) Av de kan man göra snögubbar eller t.ex *ha* snökrig. (E)
- (58) [...] bygga snögubbar eller *ha* snökrig. (Å)
- (59) Vi brukar göra snögubbar och *vara* snökrig. (V)
- (60) Vi *läker* med snön, det är jätte roligt. (E)

Verbet *spela* förekommer sex gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo och fyra gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo. Eleverna förknippar alltid verbet *spela* med ishockey. En gång förekommer substantivet *vinteridrottsgren* med verbet *spela* men också i denna sats ingår substantivet *ishockey*. Rättskrivningen av ordet *ishockey* verkar vara svårt för flera språkbads elever (se ex. 62 o. 64). Substantivet *ishockey* fungerar som objekt i alla meningar och det är fråga om en svag referentiell nominalfras.

- (61) På vintern börjar man *spela* ishockey och alla andra vinteridrotts-gjorejer. (E)
- (62) Jag tycker mest om att åka slalom och *spela* ishockey med kamrater. (E)
- (63) Då kan man *spela* ishockey i ute för att det är så kallt. (Å)
- (64) Jag tycker om vinter jätte mycket för att man kan *spela* ishockey ute. (Å)

Med verbet *fira* uttrycker eleverna att vi har en viktig fest på vintern, julen. Eleverna skriver ofta om julen och om vanliga jultraditioner fast inget stimulusord direkt syftar på julen. Eleverna använder också många andra verb när de berättar om julen varav några verb hör till andra semantiska fält och som jag därför analyserar senare. Det verkar som om eleverna förknippar julen starkt med vintern eftersom det finns många verb som hör ihop med julen. Eleverna i språkbudsklasserna brukar ha olika jultraditioner nära julen. De firar jul genom att äta julmat och därtill har eleverna julkalender och julfest. (Björklund, Buss, Heikkinen, Laurén & Vesimäki 1996: 16–17) Objekt i ex. 65 och 66 är substantivet *julen* som är en enkel definit nominalfras utan definit attribut. Också i ex. 67 fungerar en fest *ny år* som objekt men substantivet står i obestämd form så det är fråga om en enkel indefinit nominalfras.

- (65) Finländarna *firar* julen på Finland. (E)
- (66) Oftast vi *firar* julen med släktingar eller med andra kompisar. (Å)
- (67) Ny år *firar* man också på vintern. (E)

Även följande verb har alla med jul och jultraditioner att göra. Verben utgör *baka*, *tända*, *bränna* och *dela*. Verbet *dela* har två träffar medan de övriga verben har en träff. Med verbet *baka* hänvisar en elev till bakverk som man äter under julen medan verben *tända* och *bränna* hänvisar till olika julljus som människorna brukar placera i fönstren eftersom det är så mörkt på vintern. Mycket viktigt för eleverna är att de får julklappar på julen. Två elever har nämnt detta i sina uppsatser och båda eleverna använder verbet *dela* för att uttrycka händelsen (ex. 71 o. 72).

Som objekt i ex. 68 fungerar en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut. Substantiven står i obestämd form eftersom bullar och pepparkakor inte uttrycker något

specificerat flertal. I ex. 69 är det en indefinit nominalfras *många ljus* som är objekt. Det kvantitativa pronomenet *många* står som kvantitetsattribut i objektet. Också i följande exempel finns ett kvantitetsattribut med. Som objekt i meningen fungerar nominalfrasen *mycket ljusen*. Kvantitetsattributet *mycket* ska inte vara kongruensböjt som det är i ex. 70. Ofta står substantivet i obestämd form efter kvantitetsattributet *mycket* men här har eleven använt en bestämd form av substantivet *ljus*. Exempel 71 och 72 har substantivet *julklappar* och *presenter* som objekt. I ex. 71 fungerar nominalfrasen *sina klappar* som objekt och pronomenet *sina* fungerar som possessivattribut. I det sista exemplet har verbet *dela* en enkel indefinit nominalfras *presenter* utan kvantitetsattribut som objekt.

- (68) [...] bara titta när det snöar eller *baka* bullar eller pepparkakor. (E)
- (69) Man *tänder* också många ljus på vintern. (E)
- (70) Vi *bränner* under vinter också mycket ljusen. (Å)
- (71) Hur kunde Jultomten *dela* ut sina klappar om det inte var snö? (E)
- (72) Vi har också en gubbe som är det som *delar* presentar om barnen är snälla. (Å)

Andra verb som fältet Färdighet omfattar är *byta*, *sporta*, *leta*, *läsa*, *leikata* och *tuhota*. Verbet *byta* har fyra träffar i uppsatserna medan de andra verben har en träff i uppsatserna. Med verbet *byta* hänvisar alla elever till det att i Finland måste man byta däcken till vinterdäck eftersom vägarna är hala och snöiga på vintern (ex. 73–75). De följande exemplen 76–78 hör ihop med fritid och aktiviteter som utövas ute på vintern. Verben *läsa*, *leikata* och *tuhota* har inte så mycket med vintern att göra.

I ex. 73 har verbet *hinna* böjts fel i st. för den korrekta formen *hunnit*. I ex. 74 har eleven skrivit det modala hjälpverbet *måste* talspråkligt. Eleven som har skrivit de två sista exemplen (80 o. 81) har läs- och skrivsvårigheter vilket man också kan märka i satserna. Eleven kodväxlar mycket, t.o.m. verben är på finska.

Eleverna använder olika objekt med verbet *byta*. I ex. 73 är det fråga om en enkel definit nominalfras utan definit attribut med substantivet *hjulen*. I ex. 74 o. 76 har eleven använt en

enkel indefinit nominalfras som objekt. Ett tredje sätt att uttrycka samma betydelse med verbet *byta* uppträder med nominalfrasen *bilarnas däck*. Ordet *bilarnas* fungerar som possessivattribut. I meningen förutsätts läsaren kunna identifiera den referent som betecknas med nominalfrasen. I exempel 77 är det fråga om en enkel indefinit nominalfras *en backe*. I exempel 78 finns en enkel indefinit nominalfras som objekt och substantivet står i pluralis utan kvantitetsattribut eftersom det inte är fråga om något specificerat flertal. Med verbet *leikata* i ex. 80 använder eleven en nominalfras *hans huvud* som objekt. I sista exemplet fungerar substantivet *skolor* som objekt och det är fråga om en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut.

- (73) Bilarna har svårt att köra på vägen, man har inte ännu hinat *byta* hjulen till vinterhjul. (V)
- (74) Människorna *byter* vinterhjul till bilen [...] (V)
- (75) Vintern skapar en del problem, som att man måst *byta* bilarnas däck så att man kan köra på den hala marken. (Å)
- (76) Människan kläd sig av vinter kläder, börjar värma huset och *byter* vinterhjul till bilar. (V)
- (77) Och sen när det är tillräckligt med snö så tycker vi mycket om det att vi går ut och *letar* en backe. (Å)
- (78) Men de bästa saken i vinter är att allt är så mjuk att man kan *träna* volter. (Å)
- (79) Han hade hittat sin släktens bok och *läst* den. (Å)
- (80) *leikata* hans huvud bort med en samurai miekka. (E)
- (81) Det kommer dinosaurier från avaruudesta och dom börjar *tuhota* skolor. (E)

4.6.3 Förflyttning

I mitt material finns det 45 verb som eleverna använder för att uttrycka olika slags förflyttning. Fältet omfattar 12 olika verb. Alla verb hör samman med ledtråden *människan* vilket inte är överraskande eftersom fältet omfattar verb som har med vinterhobbyer att göra. Den största delen av verben utgör verb som har verbet *åka* som kärnverb. Det finns totalt 28 uttryck som omfattar verbet *åka*. Alla de här verben syftar på de vanliga aktiviteter som man utövar på vintern. Buss (2002: 248) konstaterar att förflyttningen som definieras med grundbetydelsen *åka* kräver något samfärdsmedel. Elever använder verbet *åka* i

samband med objekt som bil, skidor, snöbräda/ snowboard, skridskor, pulka och slalom. Eleverna använder också de synonyma verben *skida* och *skrinna* men verben analyseras senare i kapitlet om intransitiva verb.

Ibland nämner eleverna två olika hobbyer i en sats, dvs. *åka skidor eller snöbräda* och *åka slalom eller snowboard* förekommer i exemplen. Därtill verkar det vintriga semester målet Lappland vara bekant för eleverna eftersom de nämner platsen i sina uppsatser. Substantivet *snöbräda* verkar vara svårt att skriva för elever (se ex. 82 o. 83). Därtill har verbet *åka* böjts fel i ex. 83. En elev har använt frågetecknen i sin sats för att visa sin osäkerhet ifråga om valet av ordet *pulka* (ex. 87).

Objekten i meningarna är ganska likadana. I ex. 82–90 har verbet *åka* följande objekt: skidor/ ski, snöbräda, slalom, skridsko, snowboard, pulka, backe och bil. Det är fråga om en en svagt referentiell nominalfras där verbet *åka* har en svag egen betydelse. Alla objekten står i obestämd form i singular utom substantiven *skidor* och *skridsko*.

- (82) Många åker på sportlovet till Lappland eller utomlands för att *åka skidor* eller *snöbräda*. (E)
- (83) I Finland *åkar* människor *skidor* och *snöbräda* på vinter. (E)
- (84) Människorna *åker ski, slalom* och *åker skridsko*. (Å)
- (85) Man kan också *åka slalom* eller *snowboard* i Lappland [...]. (E)
- (86) Barnen tycker också att *åka pulka*. (E)
- (87) Vi tar pulkorna? med och vi *åker backe*. (Å)
- (88) [...] men *åka skridsko* kan man och det gör vi också i skolan. (Å)
- (89) Man kan *åka skridsko, skida* och mycke mera. (Å)
- (90) Om man *åker med bil* till Lappland, kan man se renar på vägen. (E)

Det andra verbet som är frekvent inom fältet Förflyttning är verbet *kasta*. Verbet förekommer på varje ort och har frekvensen åtta i uppsatserna. Det förekommer tre gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo, två gånger skrivna av eleverna i Vasa och tre gånger i uppsatserna skrivna av eleverna i Åbo. Eleverna syftar nästan alltid på det att de kastar snöbollar; de t.o.m. skriver att de kastar snöbollar mot andra elever eller mot lärare.

De nämner också snöbollskrig ofta i samband med uttrycket *kasta snöbollar*. Eleverna använder två prepositioner med verbet *kasta* och de är *mot* och *på*. En elev har använt verbet *rulla* när han berättar om hur man gör en snögubbe.

Som objekt i ex. 91 fungerar en definit nominalfras med substantiviskt pronomen *dem* som huvudord. Med verben *kasta* och *rulla* fungerar enkla indefinita nominalfraser som objekt. Substantiven *snöbollar*, *bollar* och *människor* står i obestämd form i pluralis eftersom det inte är fråga om något specificerat flertal.

- (91) Du kan göra snöbollar av snö och *kasta* de på läraren. (E)
- (92) Då ser man många barn som bygger snö slottar och *kastar* snöbollar på varandra. (V)
- (93) Snö är en jätte fin sak man kan *rulla* bollar av den och *kasta* på människor [...]. (Å)
- (94) [...] man leker snökrig var man *kastar* snöbollar mot varandra. (E)

Några samfärdsmedel är representerade i elevernas uppsatser. En elev skriver att det är svårt att köra moped på vintern medan en annan elev skriver att det är omöjligt att köra moped på vintern. En tredje elev skriver att han tycker om sommaren eftersom då kan man köra båt. Eleven använder substantivet *båt* i bestämd form. Substantivet borde vara i obestämd form. Det skulle vara mera logiskt att skriva *köra båt* (jmf *köra bil*). I ex. 96 har eleven använt en talspråklig form av det modala hjälp verbet *måste*.

Verbet *sätta* är frekvent i uppsatserna vid de semantiskafälten Fysiskt tillstånd och Förflyttning och det förefaller som om verbet överanvänds. Med verbet *sätta* beskriver eleverna nu hur man gör snögubbar och att människor matar fåglar på vintern genom att lägga ut fågelbräden. Verbet *hämta* hör ihop med jul temat eftersom eleven skriver att man hämtar in en julgran från skogen. Buss konstaterar att inom fältet Förflyttning kan betraktas de verb som betecknar att olika saker förflyttas från ett ställe till ett annat ställe (Buss 2002: 261). Med verbet *sätta* och *hämta* uttrycker eleverna sådana aspekter. Också verbet *kasta*

kan hänföras till denna kategori (se ex. 91–94). Ett verb som förekommer bara en gång i uppsatserna är *röra sig*. I detta exempel förekommer ett adverbial.

Det finns olika objekt i meningarna. De tre första exemplen 95–97 har samma objekt. Det är fråga om en svagt referentiell nominalfras där verbet *köra* har en svag egen betydelse. Substantiven står i obestämd form. Också i objekt i ex. 98 är det fråga om samfärdsmedel. Nu har eleven använt en enkel definit nominalfras som är fel och substantivet borde stå i obestämd form. I ex. 99 uppträder en enkel indefinit nominalfras *fågelbräden* som objekt. Substantivet står i obestämd form i pluralis eftersom det inte är fråga om specificerat flertal. Substantivet *snöbollar* har substituerats med ett definit pronomen i ex. 100. Som objekt är det fråga om en definit nominalfras. I de två sista exemplen uppträder enkla indefinita nominalfraser *en morot* och *ett julträd* med kvantitetsattribut som objekt.

- (95) Det är svårt att *köra* med moped, när vägarna är övertäckt av is. (E)
- (96) Jag tycker att sommaren är roligare för att när det blir vinter så måst man ha mycket mera kläder på sig och man kan inte *köra* med moped. (V)
- (97) Nu är också mopedtiden över, bara två till tre i vår skola *rör sig* med moped. (V)
- (98) Man kan inte *köra* med båten när hela sjön har ändrats till en stor is. (V)
- (99) [...] därför *sätter* människorna fågelbredor var det finns mat. (E)
- (100) Snögubbar bildas av tre olika stora snö bollar en stor, en lite mindre och en liten (den småaste är ungefär lika stor som en fot boll), sen *setter* man dem på varandra. (E)
- (101) Man brukar *sätta* en morot till näsan och göra nappar av stänar. (E)
- (102) Då får man julklappar och man *hämtar* ett julträd från skogen till hem. (E)

4.6.4 Kognition

Det semantiska fältet Kognition omfattar sammanlagt 68 verb vid ledtrådarna *människan* och *djuren*. Till det verbfältet Kognition hör verben *tycka*, *tycka (om)*, *reagera*, *hata*, *älska*, *veta*, *tro*, *komma ihåg*, *önska*, och *lära sig*. Viberg (1980:41) konstaterar att de verb som hör till kategorin Kognition handlar om minne och tänkande, lagring och bearbetning av information i hjärnan. Verben som hör till kategorin Kognition i mitt material hör till

delfälten verb för minne och tänkande samt bearbetning av information i hjärnan. Andra delfält inom fältet Kognition i mitt material är verb för kunskap, tro och åsikt samt verb för emotion och värdering.

Enligt Viberg (1980: 41–42) uttrycks med verben för värdering en bedömning om någonting är bra eller dåligt och verb för emotion uttrycker känslor och psykologiska reaktioner. Mitt material omfattar mest verb inom delfältet verb för emotion och värdering. Verbet *tycka om* dominerar i detta delfält och verbet är det mest frekventa verbet i mitt material med ledtråden *människan*.

Eleverna använder i de flesta fall verbet *tycka om* korrekt men ibland har några elever svårigheter att förse verbet med preposition *om* (se ex. 109). Björklund (1996: 190) konstaterar att språkbads eleverna ibland har svårigheter med denna preposition. Eleverna uttrycker med verbet *tycka om* vad de tycker om vintern och andra årstider eller vad de tycker om olika vinteraktiviteter. Verbet *tycka om* är en monotransitiv partikelförbindelse och förutsätter ett objekt. I ex. 103–105 fungerar en enkel definit nominalfras som objekt. Substantiven *vintern*, *sommaren* och *julen* står i bestämd form. Också i ex. 106 är det fråga om nominalfras men substantivet står i obestämd form i pluralis. Substantivet *skolor* anger icke specificerat flertal. Eleverna använder också obestämd form av substantivet *vinter* i ex. 107 och 108. Då är det fråga om en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut. I ex. 109 använder eleven en infinit verbfras *att åka pulka* som objekt.

Verbet *älska* kan anses höra till samma delfält som verbet *tycka om*. En elev använder verbet *älska* för att beskriva vilka saker han anser trevliga. Också i denna mening är definitiva nominalfrasen *vintern* objekt. Verbet *älska* kan anses uttrycka starkare känslor än verbet *tycka om*. Verbet *hata* är en motsats till verbet *älska* och hör också till delfältet verb för emotion och värdering. Verbet framkommer tre gånger i uppsatserna. I ex. 111 berättar eleven att några människor hatar vintern och verbet har indefinita nominalfrasen *vinter* och *snö* som objekt. I ex. 112 finns det samma tema som i föregående meningar men verbet

hata har det personbetecknande pronomenet som objekt. I ex. 113 har verbet *hata* en indefinit nominalfras som objekt där nominalfrasens huvudord utgörs av ett egennamn.

- (103) Jag själv *tycker om* vintern [...]. (E)
- (104) Alla *tycker inte om* julen eller vintern [...]. (E)
- (105) Själv *tycker* jag lika mycket *om* sommaren och vintern för de är så olika årstider... (V)
- (106) Dinosaurier *tycker inte om* skolor [...]. (E)
- (107) Jag *tycker om* vinter, för man kan skrinna och det är så rent och vackert ute. (V)
- (108) Jag *tycker om* vinter jätte mycket för att man kan spela ishockey ute. (Å)
- (109) Barnen *tycker* också att åka pulka. (E)
- (110) Några människor *älskar* vintern och några lite mindre. (Å)
- (111) Det finns också människor som *hatar* vinter och snö. (E)
- (112) På vintern blir människorna kanske ”lite” aggressivare för att dom börjar *hata* dom som är orsaken till att de måste vara ute. (Å)
- (113) [...] dom *hatar* Kaisa Tikka! (E)

Det näst mesta använda verbfältet i mitt material omfattar delfältet verb för kunskap, tro och åsikt. Fältet omfattar verben *tro*, *tycka (att)* och *veta*. Kunskap uttrycks med verbet *veta* medan tro uttrycks med verbet *tro*. Med verbet *veta* uttrycker eleverna hur man kan veta att hösten har slutat och vintern har börjat. I ex. 114 o. 115 har verbet *veta* en bisats som objekt. I ex. 114 är det fråga om en narrativ bisats och i ex. 115 är det fråga om en temporal bisats som objekt. I ex. 116 fungerar verbet *veta* med expletivt objekt *det*. Eleverna använder verbet *tro* för att uttrycka sina föreställningar om olika förhållanden. Viberg (1980: 32–34) konstaterar att när skribenter väljer verbet *tro* betyder det att de inte är säkra på något som de berättar om och de har inte ännu egna erfarenheter av förhållandena. I ex. 117 begrundar eleven vilka verkningar vintern har på växter. Verbet *tro* har en narrativ bisats som objekt. En elev funderar i ex. 118 på hur kallt vädret är på vintern i Finland. Också i detta fall har verbet *tro* en narrativ bisats som objekt.

Mest använder eleverna verbet *tycka* när de uttrycker sina åsikter om olika förhållanden. Viberg (1980: 18) konstaterar att man brukar ange erfararens inställning till sanningsvärdet och sannolikheten av påståendet i en att-sats. Med verbet *tycka* uttrycker eleverna ofta sina

egna subjektiva värderingar. Eleverna beskriver med verbet *tycka* vad de tycker om olika årstider och hur man vet att vintern har börjat. Som objekt i exemplen fungerar en narrativ bisats som alltid inleds med *att*.

- (114) Man *vet* att nu är det vinter när till exempel björnen börjar sitt vintersomn. (E)
- (115) Jag *vet* inte säkert när kan man säga att det är vinter. (E)
- (116) Efter hösten kommer vintern, det *vet* ju alla eller hur. (Å)
- (117) Jag *tror* att växterna kan inte leva under vinter. (E)
- (118) Temperaturen på vintern är låg, oftast är det minusgrader, jag skulle *tro* att medeltemperaturen i Åbo är ungefär -10°C. (Å)
- (119) Jag *tror* att du skulle också *tycka* om vintern [...]. (V)
- (120) Vintern påverkar också människan och jag *tror* att du som kommer från ett varmt land som Australien är särskilt intresserad av det. (Å)
- (121) Jag *tycker* att människorna i Australien *vet* inte alls hur kallt det kan vara i Finland på vinter. (E)
- (122) Många *tycker* att vinter är hämst men jag *tror* att många också tycker om det. (E)
- (123) [...] men jag *tycker* att när det kommer den första snön har vintern riktigt börjat. (E)
- (124) Jag *tycker* att det är roligt när vi har båda. (V)
- (125) Jag *tycker* att det är fint att vi har fyra terminer [...]. (Å)

Delfältet minne och tänkande omfattar verben *komma ihåg*, *reagera* och *önska*. Verben *reagera* och *önska* är engångsverb i mitt material medan verbet *komma ihåg* förekommer två gånger och är på så sätt inte heller frekvent i materialet. Med verbet *komma ihåg* uttrycker båda eleverna att på vintern måste man klä sig varmt för att inte bli förkyld (ex. 127 o. 128). Eleverna använder en infinit verbfras *att klä sig* som objekt. Den underordnade verbfrasen har hjälp verbet *måste* som huvudverb. Med verbet *reagera* i ex. 129 uttrycker eleven att också djuren märker att vintern kommer och de måste göra vissa saker för att klara sig under vintern. Verbet *reagera* har en definit nominalfras som objekt. Eleven har använt fel preposition med verbet *reagera*. Verbet *önska* har igen med årstider att göra. Verbet har en narrativ bisats som objekt. Verbet *lära sig* hör till delfältet bearbetning av information i hjärnan. Eleven uttrycker i ex. 131 vilka faktorer han har lärt sig om vintern. Pronomenet *det* fungerar som expletivt objekt för verbet *lära sig*.

- (127) Vintern är roligt tid, men man måste *komma ihåg* att klä sig varmt att man inte blir sjuk. (E)
- (128) På vintern är det så kallt att man också måst *komma ihåg* att klä sig tillräckligt varmt. (Å)
- (129) Djuren *reagerar* också av vintern. (E)
- (130) [...] alla bara *önskar* att det skulle vara sommaren. (V)
- (131) Vinterns tecken är att marken blir vit av snö, växterna täcks av det och att allt vatten som hamnar ut blir is (det här har jag faktiskt *lärt* redan som treåring, jag tror att du också visste det). (Å)

4.6.5 Perception

Det semantiska fältet Perception omfattar de transitiva verben *se (ut)*, *hitta*, *titta (på)*, *lyssna (på)* och *vakta*. Det finns sammanlagt 34 verb inom fältet vid ledtrådarna *människan* och *djuren*. Fyra av verben har med synsinnet att göra; bara verbet *lyssna (på)* har med hörselsinnet att göra. De verb som jag anser höra till fältet Perception har med de två sinnena att göra eftersom jag kategoriserar verb som har med smak att göra (*dricka* och *äta*) till fältet Fysiskt tillstånd. Mitt material omfattar inte verb som har med känsel och lukt att göra. Viberg (1980:40) konstaterar att perceptionsverben omfattar verb som har med sinnesorganen att göra. Det intransitiva verb som tillhör fältet Perception är *titta ut*.

Som jag konstaterade, finns det bara ett verb i mitt material som har med hörselsinnet att göra. På så sätt dominerar verb som har med synsinnet att göra i fältet. Verbet *se (ut)* är det mest frekventa av de här fyra verben. Med verbet *se* kan man uttrycka förhållanden som kanske inte är avsiktliga (Viberg 1980: 44). Eleverna uttrycker med verbet *se* möjliga observationer av naturen på vintern. Ofta är det fråga om djur (ex. 132, 133, 137) men också om släktingar och kompisar (ex. 135) samt växter och himlakroppar (ex. 134 o. 136). Som objekt i exemplen fungerar nominalfraser. Verbet *se* har i ex. 132 en indefinit nominalfras med substantiv som huvudord som objekt. I ex. 133 och 134 är det fråga om en komplex definit nominalfras där det kvantitativa pronomenet *många* fungerar som kvantitetsattribut. I ex. 135–137 fungerar en enkel indefinit nominalfras utan

kvantitetsattribut som objekt. Eleverna förutsätter att referenterna existerar men det är fråga om icke specificerat flertal.

- (132) [...] men nogon gong kan man *se* t.ex en vit söt kanin eller en älg, som levar på stora sgogar. (V)
- (133) Här kan *see* många djur. (V)
- (134) Man *ser* inte många växter i Finland på vinter, dåm är under snön. (V)
- (135) Då *ser* man kompisar och farmor och farfar [...]. (E)
- (136) Men finaste med vintern är det att man *ser* stjärnor! (Å)
- (137) Om man åker med bil till Lappland, kan man *se* renar på vägen. (E)

När verbet *se* uttrycker en handling som kanske inte är medveten uttrycker verbet *titta* (*på*) en handling som är medveten (Viberg 1980: 44). I mitt material använder eleverna verbet *titta* (*på*) för att uttrycka aktiviteter som är medvetet gjorda. Oftast uttrycker eleverna med verbet *titta* (*på*) saker som har med vintern och vädret att göra men också uttrycken *titta på tv* och *titta i kalender* förekommer en gång i materialet. I ex. 139 har eleven använt prepositionen *på* felaktigt i meningen i st. för den korrekta prepositionen *i*. I de föregående exemplen är det fråga om en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut som objekt. I de två senare exemplen fungerar en bisats som objekt; i ex. 140 är det fråga om en temporal bisats och i ex. 141 är det fråga om en interrogativ bisats. I ex. 141 är verbet *se* bättre i st. för verbet *titta*. Verbet *titta* används om konkreta förhållanden medan verbet *se* används om abstrakta förhållanden och Finlands vinter är ett abstrakt förhållande.

De två andra verben som har med synsinnet att göra är *hitta* och *vakta*. Verbet *hitta* använder eleverna mångsidigt; två elever skriver om djur som inte hittar mat så lätt på vintern (ex. 142 o. 143) medan en elev uttrycker att det är svårt för människor att se fåglar på vintern (ex. 144). Eleven har använt prepositionen *från* i uttrycket. Detta uttryck ger uppfattningen att man ska konkret hitta fåglar i skogen fast tanken är att man ska se fåglar i skogen. Det tredje temat har med julen att göra när eleven skriver om risgrynsgröt och mandel (ex. 145) medan det fjärde temat med verbet *hitta* handlar om en bok (ex. 146). Också med verbet *vakta* syftar en elev på julen när han skriver om tomtenissar (ex. 147). I

ex. 142 o. 143 fungerar en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut som objekt medan det är fråga om en enkel indefinit nominalfras med kvantitetsattributet *några* i ex. 144. I ex. 145 använder eleven demonstrativa pronomen *den* som objekt vilket också kallas en elliptisk definit nominalfras eftersom det substantiviska huvudordet är utelämnat. Possessivattribut fungerar som objekt i ex. 146. I ex. 147 har eleven använt verbet *vakta* för att uttrycka jultomtens jobb före julen. I stället för verbet *vakta* kunde eleven använda t.ex. verbet *se* som har mer allmän betydelse och verbet beskriver mer avsikten som eleven har. Verbet *vakta* i ex. 147 har en interrogativ bisats som objekt.

Verbet *lyssna* (*på*) inom fältet Perception har med hörselsinnet att göra. Verbet har i båda fallen med julmusik att göra. I ex. 148 är det fråga om en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut som objekt. Objektet *julsånger* står i pluralform. Också i ex. 149 fungerar en enkel indefinit nominalfras *julmusik* som objekt och det står i obestämd form singularis utan kvantitetsattribut. Prepositionen *på* saknas i meningen.

- (138) Dom brukar sitta inne och *titta på* TV [...]. (E)
- (139) När man *tittar på* kalender är december, januari och februari de riktiga vintermånaderna [...]. (E)
- (140) [...] så kan man vara inne med sina vänner och bara *titta* när det snöar eller baka bullar eller pepparkakor. (E)
- (141) Du kunde ju komma med din familj och *titta* hur Finlands vinter ser ut! (V)
- (142) För djur är det svårare att *hitta* mat på vintren [...]. (E)
- (143) fåglarna och smådjuren *hittar* inte så mycket mat. (V)
- (144) Och sen flyger alla sommerfåglarna till varmare länder, bara några fåglar kan man *hitta* från skogerna. (Å)
- (145) I dem kastar man en mandel och den som *hittar* den får önska eller någon liten present. (Å)
- (146) Han hade *hittat* sin släktens bok och läst den. (Å)
- (147) Och före jul Julgubbes hjälpar som kallas tomtar/jultomtar *tittar* och *vaktar* hur snälla barnen är före jul. (Å)
- (148) [...] *titta* ut när snöflingorna faller på marken och *lyssna på* julsonger. (E)
- (149) Det blir härligt att sitta på soffan, *lyssna* julmusik [...]. (E)

4.6.6 Verbal kommunikation

Mitt material omfattar sammanlagt åtta verb som hör till det semantiska fältet Verbal kommunikation. Olika verben inom fältet är *be*, *berätta*, *kalla* och *säga*. Det finns tre kategorier för verb som hör inom fältet Verbal kommunikation. I kategorierna är det fråga om följande verbs grundbetydelser: *berätta*, *säga* och *diskutera*. (Buss 2002: 232) Mitt material omfattar belägg för kategorierna *berätta* och *säga*. Verbet *berätta* representerar kategorin ”berätta”. Eleven berättar för sin australiska brevvän vad som händer på vintern i Finland (ex. 150). Verbet *berätta* har en interrogativ bisats som objekt. Verbet saknar prepositionen *för*.

Verbet *säga* som är ett mer frekvent verb än verbet *berätta* har grundbetydelsen säga. Inlärare av språket brukar favorisera verbet *säga* för verbal kommunikation (Enström 1996: 173) vilket man kan märka i mitt material också. Också de två andra verben som hör till fältet Verbal kommunikation för jag till denna kategori. Verben är *be* och *kalla*. Med verbet *säga* hänvisar elever alltid till vintern. Några elever berättar att det är svårt att säga när det blir vinter medan någon elev konstaterar att vintern är den bästa årstiden. Som objekt i ex. 151 fungerar en definit nominalfras *djuren* utan definit attribut medan det är fråga om en indefinit nominalfras *inget annat* där substantiviskt pronomen fungerar som huvudord i ex. 152. I ex. 153 uppträder en narrativ bisats som objekt. Med verbet *be* i ex. 154 förekommer en indefinit nominalfras *pengar* som objekt som inte har kvantitetsattribut. Objektet anger icke specificerat flertal. I det sista exemplet 155 är det fråga om en definit nominalfras *det här* utan huvudord. Det demonstrativa pronomenet *det här* fungerar som objekt. Verbet *kalla* saknar prepositionen *för* för att ha betydelsen *kalla någon för någonting*.

- (150) Hej, nu ska jag *berätta* dig vad det händer när det blir vinter i Finland. (V)
- (151) Om djuren kan jag inte *säga* mycket [...]. (V)
- (152) Jag kan inget annat *säga* men vinter är årest besta och vackraste tid. (V)
- (153) Jag vet inte säkert när kan man *säga* att det är vinter. (E)
- (154) Därför är det bra att *be* om pengar.. (Å)

- (155) En del folk vill kanske inte ännu *kalla* det här vinter, men nu är det faktiskt vinter, så tycker jag. (Å)

4.6.7 Verksamhet som förknippas med kroppsskada

Det finns sammanlagt nio verb varav tre är olika inom det semantiska fältet Verksamhet som förknippas med kroppsskada. Verben är *få*, *mörda* och *skjuta*. Verben *mörda* och *skjuta* är negativa medan verbet *få* inte är negativt. Jag har placerat verbet *få* inom detta fält eftersom verbet handlar om förkylning och därför inte kan föras till fältet Ägande. Då elevernas uppsatser handlar om vintern är det naturligt att det finns uttryck såsom *få* snuva inom fältet. Uttryckets frekvens är ändå överraskande liten eftersom det förekommer bara en gång i uppsatserna. Som objekt i exemplet 156 fungerar en indefinit nominalfras *snuva*.

Verben *mörda* och *skjuta* anser jag vara överraskande inom materialet. Båda verben förekommer totalt tre gånger i uppsatserna och verbet *mörda* förekommer en gång med ledtråden *djuren*. Alla de här sex verben förekommer i en uppsats där temat är negativt. Därtill har eleven läs- och skrivsvårigheter vilket är orsaken till frekvent felstavning. Verbet *skjuta* har eleven skrivit fel varje gång. Två variationer av verbet är *shoota* och *sköta*.

I ex. 157 fungerar ett substantiviskt pronomen *allt* som objekt och det är fråga om en indefinit nominalfras. Också i ex. 158 är det fråga om en nominalfras; där uppträder personpronomen som objekt. Personpronomenet har ändå inte böjts utan det står i sin grundform. Det sista exemplet 159 har en indefinit nominalfras som objekt, där egennamnet *Kaisa Tikka* bildar nominalfrasen.

- (156) Det kan vara att människorna *får* snuva och hosta när vintren kommer. (E)
 (157) Dom börjar *shoota* altsom lever. (E)
 (158) [...] du ska *sköta* han med Uzi [...]. (E)
 (159) Dinosaurier *mörda* de kaisa Tikka. (E)

4.6.8 Ägande

Det semantiska fältet Ägande omfattar verb som beskriver ägande. Jag anser också att verb som beskriver innehav hör till detta fält eftersom de semantiskt ligger så nära varandra. Eleverna använder mångsidigt verb som hör till detta fält. Det semantiska fältet Ägande omfattar sammanlagt 44 verb vid ledtrådarna *människan* och *djuren*. Fältet omfattar totalt åtta olika verb. Oftast skriver eleverna att man ska ha mycket kläder på sig på vintern. De använder många olika verb i detta sammanhang. Eleverna skriver också om jul temat och använder verb som kan anses höra till detta fält. Många skriver om julklappar. Typiskt är att skriva om att äga konkreta ting men det finns också tre träffar där eleverna skriver om mer abstrakt innehåll, dvs tur, årstider och sportgrenar.

Fältet omfattar några verb som också kunde föras till fältet Fysiskt tillstånd men jag behandlar verben i detta fält. Ibland kan gränserna mellan fälten vara flytande och beror på tolkningen. I mitt material varierar verben så att några verb uttrycker att man börjar äga någonting medan andra verb uttrycker att man redan äger någonting. I min analys utnyttjar jag en kategori som också Buss har använt. I sin undersökning omfattar Buss därtill en kategori (Buss 2002: 298) där man slutar äga någonting men mitt material omfattar inte sådana verb.

Med verbet *få* uttrycker eleverna att de eller någon annan människa börjar äga någonting. För det mesta uttrycker eleverna att de får julklappar på julen (ex. 160–162). Som objekt i de här tre exemplen fungerar en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut. Andra verb som elever använder i kategorin att börja äga någonting är *hämta*, *köpa*, *skaffa* och *ta*. Dessutom använder en elev verbet *hämta* i stället för verbet *ta* i uttrycket *ta in en gran*. Även om båda uttrycken kan hittas t.ex. i elektroniska sökmaskiner är uttrycket *ta in en gran* mycket mera frekvent än uttrycket *hämta in en gran*. Som objekt i exemplen fungerar de enkla indefinita nominalfraserna med kvantitetsattributen *ett* och *en*.

Med verben *köpa* och *skaffa* beskriver eleverna att människorna måste skaffa varma kläder för att klara sig i Finland på vintern. Som objekt med verbet *hämta* uppträder en enkel indefinit nominalfras *ett julträd* med kvantitetsattributet *ett*. Med verbet *köpa* uppträder en enkel indefinit nominalfras som objekt både i ex. 164 och i ex. 165. I båda exemplen är det fråga om ett substantiv som objekt. Också i ex. 166 används verbet *köpa* men objektet skiljer sig från de föregående objekten. I detta fall är det fråga om en indefinit nominalfras där adjektivattributet står i komparativ. Också med verbet *skaffa* i ex. 167 spelar adjektivet en roll. I detta exempel uppträder en enkel indefinit nominalfras med adjektivattribut som objekt.

- (160) Jultraditioner är ofta att julgubben kommer och man *får* julklappar. (E)
- (161) Då *får* man julklappar [...]. (E)
- (162) Vi *får* presenter [...]. (Å)
- (163) [...] man *hämtar* ett julträd från skogen till hem. (E)
- (164) På julen *tar* man en gran in och gör den vacker. (E)
- (165) Människorna går till vinterrea och *köper* jackor, skor, vantar eller mössor. (E)
- (166) Människorna *köper* vinter kläder. (V)
- (167) När det blir kallare, måste man också sätta mera kläder och *köpa* varmare kläder. (E)
- (168) Människorna i Finland måste *skaffa* jättevarma kläder [...]. (E)

När elever redan äger någonting använder de verben *använda*, *behöva*, *ha*, *söka* och *ta* för att uttrycka det. Med dessa verb omnämner eleverna många konkreta föremål som de äger, såsom kläder, ljus, vapen, batterier, båtar, mat, näsor och pulkor. Oftast är det ändå fråga om vinterkläder som man måste ha. Dessa uttryck står mycket nära de uttryck som jag har analyserat i det semantiska fältet Fysiskt tillstånd (se avsnitt 4.6.1). Tre abstrakta fenomen som används i samband med verbet *ha* är tur, årstider och sportgrenar.

Med verbet *använda* syftar elever endast på vinterkläder. Substantivet *vinterkläder* fungerar som objekt i ex. 169 och 170. Det är fråga om en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut där substantivet står i obestämd form. Också i ex. 171 används verbet *använda* men objektet *halsduk* står i singularis. Det är ändå fråga om samma nominalfras

såsom i tidigare exempel – en enkel indefinit nominalfras utan kvantitetsattribut där substantivet står i obestämd form. I ex. 171 har eleven skrivit verbet *använda* med två -d.

Verbet *behöva* används bara en gång i materialet när en elev skriver om en hackspett som inte använder kläder. Som objekt i meningen fungerar en enkel indefinit nominalfras *inga kläder* med kvantitetsattributet *inga*. Med verbet *ha* uttrycker eleverna att man ska ha tillräckligt kläder på sig på vintern. Också de tre abstrakta fenomenen *tur*, *årstider* och *sportgrenar* uppträder med verbet *ha*. Därtill skriver en elev om julgubben och hans kläder. I ex. 173, 174 och 175 är det fråga om ett och samma objekt och objektet utgör en enkel indefinit nominalfras med adjektivattribut. I ex. 176 är det fråga om nästan samma objekt men nu uppträder objektet *vinterkläder* utan adjektivattribut. Också i ex. 177 används en enkel indefinit nominalfras *en vinterjacka* som objekt men substantivet står i singularis. Därtill har substantivet kvantitetsattributet *en*.

Verbet *ha* har i de tre nästa exemplen ett abstrakt fenomen som objekt. I ex. 178 skriver eleven om tur i snöbollskrig. Eleven använder substantivet *tur* som objekt i meningen. Substantivet står i obestämd form utan kvantitetsattribut och det är fråga om en enkel indefinit nominalfras. I ex. 179 har eleven beskrivit sin känsla i fråga om årstider. Uttrycket *olika årstider* fungerar som objekt i meningen och det står i obestämd form i pluralis. Det är fråga om en enkel indefinit nominalfras med adjektivattribut som objekt. I det sista ex. berättar eleven att på vintern kan man utöva någon sport som man kanske inte kan ha under andra årstider. Som objekt i meningen uppträder en enkel indefinit nominalfras *några speciella sportgrenar* med kvantitetsattributet *några* och med adjektivattributet *speciella*.

Verbet *söka* förekommer en gång i mitt material. Med verbet *söka* uttrycker eleven samma innehåll som eleverna uttrycker också med verbet *ha* – uttrycket handlar om vinterkläder. Som objekt i ex. 181 fungerar ett fritt possessivattribut vilket uttrycker innehav mellan possessivattributets referent och nominalfrasens referent. Tillsammans med verbet *ta* i ex. 182 är det också fråga om possessivattribut som objekt – människorna äger sina båtar. De

två sista exemplen handlar om en enkel indefinit nominalfras som objekt. I ex. 183 står substantivet *pulkorna* som objekt. Substantivet står i bestämd form pluralis utan kvantitetsattribut.

- (169) Människorna börjar *använda* vinterkläder [...]. (E)
- (170) Dom också *använder* vinterkläder. (E)
- (171) Man måste *använda* halsduk och en mössa, och långa kalsonger. (Å)
- (172) Tikka *behöver* inga kläder [...]. (E)
- (173) Vi människor *har* mycke varma kläder på oss [...]. (E)
- (174) Människorna *har* på sig tjocka kläder. (Å)
- (175) Han *har* röda kläder [...]. (Å)
- (176) Snart *har* alla människor vinterkläder på sig. (V)
- (177) Redan i slutet av september kan man se människor som *har* på sig en vinterjacka och en mössa. (V)
- (178) [...] om man *har* tur i bollen fins en sten och bollen treffar ögan kan tappa syn. (Å)
- (179) På sätt och vis är det bra att vi *har* olika årstider. (E)
- (180) På vintern *har* vi några speciella sportsgrenar [...]. (V)
- (181) Vädret är kallt och vi måste *söka* fram våra vinterkläder. (V)
- (182) Människorna *tar* sina båtar upp till stranden. (V)
- (183) Vi *tar* pulkorna? med [...]. (Å)

4.6.9 Övriga verb

Det semantiska fältet Övriga verb omfattar i mitt material bara modala och temporala hjälpverb. Fältet omfattar sammanlagt 149 verb vid ledtrådarna. Det finns 14 olika verb inom fältet. Eleverna använder flitigt hjälpverb i sina uppsatser fast hjälpverb vanligtvis används mer i talspråk än i skriftspråk enligt Hultman och Westman (1977: 150). Enligt denna observation konstaterar jag att elever skriver rätt talspråkligt.

Fast hjälpverb inte har så stort semantiskt innehåll som huvudverb favoriserar elever hjälpverb i sina uppsatser. Med hjälpverben kan språkbrukare inte uttrycka vad någon gör eller vad som händer. Hjälpverb är formord i språket men språkbrukare ska inte använda dem för mycket eftersom överanvändning av hjälpverb sprider ut språket. (Hultman & Westman 1977: 145, 149)

På grund av hjälpverbens stora antal i mitt material indelar jag verben i modala hjälpverb och temporala hjälpverb. Buss (2002: 176) har använt denna kategorisering i sin doktorsavhandling. Jag analyserar verben semantiskt liksom alla andra verb. Först analyserar jag modala hjälpverb.

Mitt material omfattar de modala hjälpverben *behöva*, *bruka*, *börja*, *få*, *försöka*, *kunna*, *måste*, och *vilja*. Jag räknar verben *behöva* och *försöka* till hjälpverb fast de kallas hjälpverbsliknande verb i en del grammatikböcker t.ex. Grammatik och praktik 2004. Hultman räknar inte dessa verb till modala hjälpverb (Hultman 2010: 144).

Det mest frekventa modala hjälp verbet är *kunna* och verbet har tydligt störst frekvens i materialet. Hultman (2010: 146) konstaterar att hjälp verbet *kunna* används för att uttrycka saker som eventuellt utförs. Eleverna uttrycker med verbet *kunna* oftast vilka vinteraktiviteter människor kan utöva i Finland (ex. 184–186). De skriver också vilka aktiviteter människor inte har möjlighet att göra på vintern (ex. 187 o. 188). Med verbet *kunna* uttrycker eleverna dessutom vad människor kan se på vintern (ex. 189 o. 190). Djurens möjligheter att leva i Finland under vintern behandlas också (ex. 191). Eleverna tänker ofta på hur man vet att det är vinter och använder verbet *kunna* i sina uttryck (ex. 192). I alla meningar fungerar de infinita verbfraserna som objekt i enlighet med hur jag definierade objekt i metodavsnittet (se även SAG 1999).

- (184) Man *kan* t.ex. gå på isen, där är jätte vackert. (E)
- (185) Men i december *kan* man gå åka skidor eller snøbord. (E)
- (186) Saker som du *kan* göra på vintern: bygga en snögubbe och kaska andra människor med snöbollar. (Å)
- (187) Man *kan* inte heller simma på vintret, man *kan* inte simma någåt annan plats en i simmhall [...]. (E)
- (188) Man *kan* inte köra med båten när hela sjön har ändrats till en stor is. (V)
- (189) Redan i slutet av september *kan* man se människor som har på sig en vinterjacka och en mössa. (V)
- (190) Om man åker med bil till Lappland, *kan* man se renar på vägen. Och naturen där är jätte vacker. (E)

- (191) Men andra djur *kan* leva hela vinter i Finland t.ex. björnar som sover hela vinter. (E)
 (192) Jag vet inte säkert när *kan* man säga att det är vinter. (E)

Det andra frekventa modala hjälp verbet i mitt material är *måste*. Verbet har tydligt mindre frekvens än verbet *kunna*. Enligt Hultman (2010: 146) används det modala hjälp verbet *måste* i uttryck som stämmer eller när intentionen är nödvändig. Oftast använder eleverna verbet när de uttrycker att man ska ha mycket på sig när vintern kommer och vädret är kallt. De skriver också att man måste skaffa eller söka fram sina vinterkläder när vintern kommer (ex. 193 o. 194). Några uttryck där eleverna använder verbet *måste* har med bilar och trafiksäkerhet att göra (ex. 195). För några elever känns det motigt att gå ut på vintern och de har valt verbet *måste* för att uttrycka förhållandet (ex. 196). Därtill varnar en elev människor för hajar (ex. 197) medan en elev skriver om hur man värmer sitt hus på vintern (ex. 198). Som objekt i meningarna fungerar infinita verbfraser.

- (193) Vädret är kallt och man *måste* klä sig tjocka och varma kläder på. (V)
 (194) Vädret är kallt och vi *måste* söka fram våra vinterkläder. (V)
 (195) Man *måste* vara noggran att inte kör utan vinterhjälar. (E)
 (196) Vi fryser på rasterna men vi *måste* gå ut. (Å)
 (197) Men man *måst* akta haj för att dom är stora och dom har stora tänder. (Å)
 (198) Man *måste* ha batterier eller något annat värme arrangerad i hushållarna (E)

Det tredje frekventa verbet i kategorin modala hjälpverb är *börja*. Hultman (2010: 146) konstaterar att med verbet *börja* uttrycks intentionen i satsen. Frekvensen för verbet *börja* är över hälften mindre än frekvensen för verbet *måste*. Eleverna använder också verbet *börja* i uttryck där de skriver att man använder mer kläder på vintern än andra årstider (ex. 199). (Se också verbet *kunna*). Ledtråden *djuren* används med verbet *börja* när eleverna berättar om djurs vintersömn (ex. 200). Vinteraktiviteter framkommer både med verbet *kunna* och med verbet *börja* (ex. 201, se också ex. 184–186). De infinita verbfraserna fungerar som objekt i meningarna.

- (199) Människorna *börjar* använda vinterkläder – halsdukar och tjocka jackar. (E)
- (200) Träder släpper lövar bort och många djur *börjar* sova. (V)
- (201) På vintern *börjar* man spela ishockey [...]. (E)

Verben *behöva*, *bruka*, *få*, *försöka* och *vilja* har minst frekvens i kategorin modala hjälpverb. Verben *behöva* och *få* är engångsverb i materialet. En elev använder verbet *behöva* för att uttrycka att om man blir sjuk bör man ligga i sängen (ex. 202) medan verbet *få* framkommer vid jultemat (ex. 203). Verbet *bruka* är det tredje verbet som används med vinteraktiviteter liksom verben *kunna* och *börja* (ex. 204, se också 201 o. 184–186). Verbet *försöka* har kodväxlats två gånger i materialet av en elev som har läs- och skrivsvårigheter. En gång används verbet på svenska när eleven skriver om människor som skyddar sig med varma kläder (ex. 205). Med verbet *vilja* uttrycks olika önskningar (ex. 205). Enligt Hultman (2010: 146) uttrycks med verbet *vilja* avsikter som ska göras. I mitt material är det mer fråga om olika viljor.

- (202) Då *behöver* man ligga på sängen ett par dagar. (E)
- (203) I dem kastar man en mandel och den som hittar den *får* önska eller någon liten present.
- (204) Barnen *brukar* läka snökrig och bygga lilla snö kojor och man *brukar* också göra snögubbar. (E)
- (205) ”Om du *vill* se snö och Finland som det var 1000 år sedan, fatill Sverige (Å)

De temporala hjälpverben används för att uttrycka sammansatta tempusformer. I mitt material används de temporala hjälpverben *ha*, *skola* och *komma att* och de bildar perfektum eller pluskvamperfektum (*ha*), futurum (*ska/ komma att*) och futurum preteritum (*skulle*) (Hultman 2010: 145). Mitt material omfattar färre temporala hjälpverb än de modala hjälpverben.

Det mest frekventa av de temporala hjälpverben är *ha*. Verbet förekommer 12 gånger i perfektum och två gånger i pluskvamperfektum. Oftast används verbet *ha* med ledtråden *djuren* när eleverna skriver att flyttfåglarna flyger till södern (ex. 206). Därtill finns de i de

bekanta temana om vinterdäck (ex. 207) och vinterkläder (ex. 208). Med pluskvamperfektum beskriver en elev ett tema som har med vintern att göra medan det andra uttrycket inte har något speciellt tema. En elev skriver om snön medan en annan elev skriver om en bok (ex. 209 o. 210). Som objekt i meningarna fungerar supinumfraser.

- (206) Fåglarna *har* flygit till söder och bara några små fåglar *har* lämnat i Finland. (V)
- (207) Bilarna har svårt att köra på vägen, man *har* inte ännu hinna byta hjulen till vinterhjul. (V)
- (208) [...] och fast man *har* klädd sig varmt [...]. (V)
- (209) Någon kallt och mjuk, någonting som föll på marke från himmel i någon specifik dag varje år. Han *hade* viljat se den. (Å)
- (210) Han *hade* hittat sin släktens bok och läst den. (Å)

Det temporala hjälp verbet *ska* har lite mindre frekvens än verbet *ha*. Verbet står fem gånger i futurum och tre gånger i futurum preteritum. Verbet *komma att* används en gång i futurum. Med verbet *ska* varierar teman mycket. Tre gånger hör verbet *ska* ihop med vintertemat och verbet *komma att* som också uttrycker futurum förekommer i samma tema ex. 211–213). Till vintertema hör också former som futurum preteritum (ex. 214). Som objekt i meningarna fungerar olika supinumfraser.

- (211) [...] *ska* klara ute utan att de *kommer att* bli sjuka, därför att det är inte kul. (E)
- (212) Om du tycker inte av kallt klimat, du *ska* inte komma till Finland.
- (213) och de doligaste är det att den är för long och marken är liukas och när man *ska* klä sig so mycket på. (när det är kallt) (V)
- (214) [...] *skulle* tro att medeltemperaturen i Åbo är ungefär -10°C. (Å)

4.7 Analys av de intransitiva verben enligt semantiskt fält

4.7.1 Fysiskt tillstånd

Det semantiska fältet Fysiskt tillstånd omfattar mer intransitiva än transitiva verb. Fältet omfattar sammanlagt 84 intransitiva verb. Det mest frekventa verbet inom fältet är *sova* och verbet förekommer 30 gånger i uppsatserna. Verbet är det mest frekventa intransitiva verbet (se tabell 8). Verbet *sova* handlar om kroppen och verbet hör varje gång ihop med ledtråden *djuren* (ex. 187–191). Konstruktionen *gå och sova* är frekvent när eleverna berättar att djur sover på vintern (ex. 187). Eleverna använder också det transitiva verbet *börja* när de uttrycker att djuren ligger i ide på vintern (se ex. 39 o. 40). I uppsatserna berättar eleverna ofta att djur ligger i ide på vintern (ex. 190–193). De har ändå svårigheter med uttrycket. I ex. 192 finns ett uttryck som ligger nära det idiomatiska uttrycket. Också i uttryck där eleverna berättar att djuren går i ide är verbet *gå* frekvent fast eleverna inte alltid använder uttrycket *i ide* (ex. 190–193). Jag har bestämt mig för att låta verbet *gå* finnas inom fältet Fysiskt tillstånd när det gäller djurs vintersömn så att förflyttning inte framgår i uttrycket, ex. *gå till dvala*, vilket eleverna använder flitigt. När eleverna använder konstruktionen *gå och sova* för jag verbet *gå* till fältet Förflyttning eftersom förflyttningen då är klar (se avsnitt 4.7.3). Med verbet *vakna* syftar eleverna på att människorna vaknar på morgonen eller att djur vaknar i mars (ex. 193 o. 194). Med verbet *vakna* beskrivs en ändring i tillståndet (Buss 2002: 281). Motsatsen till verbet *vakna* är *somna*. Också med detta verb syftar en elev på djur (ex. 195).

- (187) Några djur går och *sova* på hösten och dom *sover* hela vintern. (E)
- (188) T.ex. Björnen *sover* hela vintern runt.
- (189) Så nu är det vinter, marken är vit och djurarna *sovar*. (V)
- (190) Många djur *går i dvala* eller *sova* i sitt bo. (E)
- (191) Däggdjuren och några andra *går till dvala* på vintern och några djur (så som björnen) *sover* vintersömn hela vintern. (Å)
- (192) Några djur liksom björnen *går idet* alltså de *såvar* hela vintret. (E)
- (193) Några djur, till exempel igelkotten *går till dvala* och *vaknar* sen i mars eller april, när det blir vår. (E)

- (194) När man *vaknar* på morgonen [...]. (E)
 (195) På vintern *somnar* många djur. (Å)

Det andra frekventa verbet inom fältet är *vara*. Verbet förekommer 18 gånger i uppsatserna. För det mesta använder eleverna verbet med ledtråden *människan* och de beskriver ofta ett statistiskt tillstånd hos människor och djur. Eleverna uttrycker att människorna kan vara ute och utöva vinteraktiviteter eller att människorna måste vara inne eftersom det är så kallt ute (ex. 196–199). Verbet *vara* är innehållssvagt och får sin betydelse genom kontexten. Verbet används ibland med ledtråden *djuren* när eleverna uttrycker att djur sover (ex. 200).

Eleverna använder också verbet *leva* när de beskriver ett statistiskt tillstånd. De uttrycker djurens övervintring i Finland och fåglars flytt utomlands under vintern med verbet *leva* (ex. 201 o. 202) eller funderar på vad det betyder för människan att leva i Finland på vintern (203). Det tredje verbet som elever använder för att uttrycka tillbringande är *bo*. Verbet används två gånger för att uttrycka att jultomten bor i Lappland och två gånger för att uttrycka var människor lever eller vill leva på vintern (ex. 204 o. 205). Verben *vara*, *leva* och *bo* uttrycker längre tillbringande men gränsen mellan befintlighet på en viss plats och tillbringande är inte alltid klar (Buss 2002: 266). Verbet *sitta* förekommer tre gånger i materialet. Eleverna syftar alltid med verbet på det att det är trevligt att sitta inne när det är kallt ute (ex. 208). Andra verb inom fältet Fysiskt tillstånd är *dö*, *få*, *klara*, *ligga*, *orka*, *pärjätä* och *trivas*. Dessa verb är engångsverb i materialet.

- (196) [...] om man inte tycker att *vara* ute så kan man *vara* inne med sina vänner [...]. (E)
 (197) Då kan man inte *vara* ute och det är ganska trokit. (E)
 (198) När det är riktigt kallt så det är skönt att *vara* inne i varmt. (V)
 (199) Då *är* man med de närmaste människorna och några *blir* feta. (Å)
 (200) Djuren *är* i djup sömn. (Å)
 (201) Men andra djur kan *leva* hela vinter i Finland [...]. (E)
 (202) Några fågelarter kan inte *leva* i Finland hela vinter så de måste flyga bort till länder som är varmare. (E)
 (203) Vädret är kanske kallt men man måst bara *leva* med det. (V)
 (204) Julgubbe *bor* i Korvatunturi i Lapland. (Å)

- (205) Men ibland tycker jag att det skulle vara bättre att *bo* i ett varmare land, där det bara skulle vara två årstider: höst och sommar. (Å)
- (206) [...] för att dom börjar hata dom som är orsaken till att de måste *vara* ute. (Å)
- (207) Hundarna tycker också om att leka i snön. Dom *blir* rena. (V)
- (208) Det blir härligt att *sitta* på soffan [...]. (E)

4.7.2 Färdighet

Det semantiska fältet Färdighet omfattar sju intransitiva verb och är på så sätt inte lika omfattande som motsvarande fält med transitiva verb. Det finns tre olika intransitiva verb inom fältet Färdighet och de är *fiska*, *leka* och *simma*. Eleverna hänvisar med verben till olika utomhusaktiviteter på vintern. I ex. 211 har eleven använt verbet *fiska* i st. för det korrekta verbet *pimpla*. Verbet *pimpla* är kanske inte bekant för språkbadseven och eleven har därför valt verbet *fiska* eftersom verbet har mer allmän betydelse.

- (209) Man kan också gå och *fiska* genom isen. (E)
- (210) Hundarna tycker också om att *leka* i snön. (E)
- (211) Man kan inte heller *simma* på vintret, man kan inte *simma* någån annan plats en i simmhall, men man kan göra hål till iset, sen kan man *simma* utomhus. (E)

Med verbet *leka* hänvisar en elev till ledtråden *djuren* (ex. 210). Verbet *leka* kan vara både transitivt och intransitivt (se avsnittet 4.6.2). För det mesta i mitt material är verbet transitivt men en gång har jag fört verbet också till intransitiva verb. I ex. 211 använder eleven verbet *simma* för att hänvisa till vinterbadande. Verbet *simma* har mer allmän betydelse än verbet *vinterbada*. Eleven har kanske därför valt verbet *simma*.

4.7.3 Förflyttning

Mitt material omfattar 97 verb vilka eleverna använder för att uttrycka förflyttning. Olika verb inom fältet är 15. Jag använder i min analys underkategorierna ”gå”, ”komma”, ”åka” och ”övriga” för verben för att klargöra analysen (jfr Buss 2002: 243).

Verbet *gå* och dess betydelsekategori kan definieras så att man rör sig genom att växelvis flytta den ena foten framför den andra (SO 1986: 437). Verb som förs till denna betydelsekategori är flera. Typiskt för eleverna är att beskriva att man kan *gå* på isen eller man *går* till skolan (ex. 212 o. 213). Också vinterrea används med verbet *gå* (ex. 214). Eleverna använder ofta konstruktionen *gå och verb* vilken enligt Buss (2002: 278–279) hör till finlandssvenskt talspråk och används flitigt av språkbads elever som lär sig språket via muntlig kommunikation. Detta förklarar konstruktionens stora frekvens i mitt material (se avsnitt 4.7.1). Eleverna använder konstruktionen när de skriver att djur *går* i ide och när de skriver att man kan *gå* och utöva olika vinteraktiviteter på vintern (ex. 215 o. 216). Verbet *gå* omfattar betydelsen *bege sig någonstans* när man lämnar huset och går ut (ex. 217). I ex. 218 har eleven använt verbet *gå* i st. för det korrekta verbet *bli*. Verben *springa* och *rusa* uttrycker också förflyttning där man rör sig genom att flytta den ena foten framför den andra och förs därför under betydelsekategorin *gå* (ex. 219). Ex. 219 visar en överanvändning av ändelsen *-de* för regelbundna verb. Eleven har inte använt den korrekta formen av verbet som heter *sprang*. Med verbet *springa* hänvisar en elev också till djur (ex. 220). Med verbet *rusa* uttrycker eleven att människorna har bråttom (ex. 221).

- (212) Vattendragen får en isyta och när det har varit tillräckligt kallt kan man även *gå* på isen. (V)
- (213) Sen kan man inte *gå* i skolan och allt är tråkigt. (E)
- (214) Människorna *går* till vinterrea [...]. (E)
- (215) Några djur *går* och sova på hösten och dom sover hela vintern. (E)
- (216) På vinter kan man t.ex. *gå* och skida i det vackra och vita naturen eller *gå* och skrinna på havet. (E)
- (217) Vi fryser på rasterna men vi måste *gå* ut. (Å)
- (218) Människor *går* mielipuolisiksi på vintter. (E)

- (219) Alla dinosaurier *springde* över kaisa tikka och hon dog. (E)
- (220) Här kan see många djur. Däm bara *springer* i skogen. (V)
- (221) Människorna *ruser* förbi och försöker att kydda sig själv från kalla vinden med tjocka jackor och halsdukar. (V)

Jag har fört under kategorin *komma* sådana förflytningsverb som uttrycker att någon besöker någon. Med verbet *komma* uttrycker eleverna ofta att någon besöker någon eller att en brevvän kunde besöka i Finland och att jultomten kommer hem och delar ut julklappar (ex. 222 o. 223). En annan betydelse där eleverna använder verbet *komma* är när de beskriver fåglar som flyttar till södern för vintern och kommer tillbaka på våren (ex. 224). I ex. 225 är det fråga om verbet *komma* i sin grundbetydelse. Eleven skriver i ex. 226 att på grund av hala vägar är det farligt att komma till skolan eftersom man kan halka.

- (222) Du kunde ju *komma* med din familj och titta hur Finlands vinter ser ut! (V)
- (223) Jultraditioner är ofta att julgubben *kommer* och man får julklappar. (E)
- (224) Några av Finlands fåglar lever här året runt och andra flyger till södern på vintern och *kommer* tillbaka på våren. (Å)
- (225) Vintern påverkar också människan och jag tror att du som *kommer* från ett varmt land som Australien är särskilt intresserad av det. (Å)
- (226) Det är jätte farligt att *komma* till skolan. (Å)

Eleverna uttrycker ofta olika vinteraktiviteter i sina uppsatser. Jag har fört dessa verb till underkategorin *åka* eftersom de inte uttrycker förflyttning där man använder bara sina fötter utan man behöver olika motionsredskap. Oftast syftar eleverna på olika vinteraktiviteter men det finns också aktiviteter som har med sommaren att göra (ex. 227 o. 228). Ibland nämner eleverna både verbet *skida* och verbet *skrinna* i samma mening (ex. 227). Verbet *rutscha* förekommer en gång i mitt material. Jag för verbet under betydelsekategorin *åka* eftersom man behöver pulka eller åklapp för aktiviteten (ex. 229). Också temat resande framkommer i uppsatserna. Eleverna skriver att man brukar resa till Lappland eller utomlands på vintern (ex. 230). Två elever har också använt verbet *fara* i samma betydelse (ex. 231). Eleverna har märkt att på vintern kan man inte köra med samma däck som på sommaren utan man ska byta däck. Verbet *köra* används i dessa uttryck (ex. 232).

- (227) På vintern *skidar* människorna på snön eller *skrinnar* på isen. (V)
- (228) Till exempel *surfa*. (Å)
- (229) Och *rutcha* i nong banen med pulkka eller slalom... (V)
- (230) Många *åker* på sportlovet till Lappland eller utomlands [...]. (E)
- (231) På sportlovet *far* ofta många människor som bor i Södra Finland till Lappland. (E)
- (232) Vintern skapar en del problem, som att man måst byta bilarnas däck så att man kan *köra* på den hala marken. (Å)

Till de övriga förflyttningsverben förs de verb som inte kan kategoriseras under grundbetydelseerna *gå*, *komma* och *åka*. Dessa verb är *attackera*, *flyga* och *flytta*. *Attackera* är ett engångsverb i materialet medan verben *flyga* och *flytta* har stor frekvens i uppsatserna. Båda verben hör till de fem mest frekventa intransitiva verben med ledtråden *djuren* (se tabell 8). Med verbet *attackera* hänvisar eleven troligen till Vinterkriget (ex. 233). Med verben *flyga* och *flytta* hänvisar eleverna alltid till flyttfåglar.

- (233) Därför att Rysserna *atakerar* till finland på alla vinter. (E)
- (234) Fåglar *flyger* till söder. (V)
- (235) Djuren som fåglar har *flugit* bort men inte alla raser. (V)
- (236) Jätte många fågelarter *flyttar* när det blir vinter men många fåglar trivs i Finland på vintern. (E)
- (237) Stor del av foglarna har *flyttat* till etelään tills sommar komms till baks, men några foglar pärjää bra i kallare vädret. (V)

4.7.4 Kognition

Det semantiska fältet Kognition omfattar mer transitiva än intransitiva verb. Det finns fyra olika intransitiva verb inom fältet och de är *bli*, *mena*, *sjunka* och *vara på dåligt/ bra humör/ noggrann*. I analysen över de transitiva verben använde jag underkategorier för kognitionsverben men nu är det inte nödvändigt eftersom det inte finns så många intransitiva verb (jfr avsnitt 4.6.4).

Med verbet *bli* kombinerat med ett adjektiv uttrycker en elev barnets känslor för snön (ex 238). Också verbet *vara* förekommer med adjektiv i en uppsats och förs till fältet Kognition

när det handlar om känslor. Eleven skriver om vinterväglaget och att man ska komma ihåg att byta däck för vintern (ex. 239). Oftast ingår verbet *vara* inom fältet Fysiskt tillstånd (jfr avsnitt 4.7.1). Två elever uttrycker något om andra människors humör. En elev tycker att alla är på bra humör medan en annan elev tycker att några människor är på dåligt humör (ex. 240 o. 241). Med verbet *mena* vill samtalspartnern ha tydligare information om någonting (ex. 242). I sista exemplet är det frågan om minne och tänkande när eleven skriver att han är försjunken i sina tankar (ex. 243). Verbet *sjunka* är inte komplett i meningen utan verbet bör vara *försjunka i tankar*.

- (238) När marken är fyllt av snö *blir* små barn glada. (V)
- (239) Man måste *vara* nogran att inte kör utan vinterhjälur. (E)
- (240) Då ser man kompisar och farmor och farfar och alla och alla *är* på bra humör. (E)
- (241) Dom brukar sitta inne och titta på TV eller bara *vara* på dåligt humör. (E)
- (242) ”Vad *menar* du? (Å)
- (243) Aj förlåt mig jag *sjönk* i mina tankar. (Å)

4.7.5 Verksamhet som förknippas med kroppsskada

De fyra olika intransitiva verben som har med kroppsskada att göra är *bli*, *frysa*, *ha* och *ramla*. Det mest frekventa av de fyra verben är verbet *frysa*. Eleverna favoriserar verbet *frysa* när de beskriver Finlands klimat på vintern och när de tänker på att man ska ha mycket på sig på vintern eftersom det är så kallt ute (ex. 244 o. 245). Eleverna tar också hänsyn till att djur kan förfrysa (ex. 246). Det andra frekventa verbet inom fältet är *bli*. Eleverna använder verbet med konstruktionen verb och adjektiv. Adjektivet som eleverna använder med verbet *bli* är *sjuk* med undantag för ett fall där adjektivet är *förkyld*. Verbet *bli* är innehållsvagt och får sin betydelse genom adjektiven. Eleverna favoriserar också verbet *bli* i sammanhang där de skriver att människor ska klä mycket på sig på vintern för att inte förfrysa sig (ex. 247 o. 248).

- (244) Vädret är jätte kallt och man kan inte vara ut för länge eller man *fryser*. (Å)
- (245) Människorna måste ha mycket varma kläder, att man inte *fryser*. (Å)

- (246) Alla lilla djur och växter dör och *fryser*. (Å)
- (247) Oftast är det jätte kallt och man måste sätta tillräckligt kläder på att man inte *blir* sjuk. (Å)
- (248) Och på den här vädret är det jättesvårt och klä på sig rätta kläder och då *blir* man lätt förkyld! (Å)

Verben *ramla* och *ha* har mindre frekvens än verben *bli* och *frysa*. Med verbet *ramla* hänvisar två elever till naturen. En elev anser naturen vara farlig eftersom man ramlar hela tiden (ex. 249) medan en annan elev konstaterar att bara barn tycker om snön och alla andra människor ramlar (ex. 250). Också med verbet *ha* hänvisar eleven till naturen. Eleven har troligen haft för avsikt att uttrycka att man förfryser men har använt verbet *ha* som har mer allmän betydelse (ex. 251).

- (249) Man nästan *ramlar* hela tiden. (Å)
- (250) Små barn är de enda som tycker om snö för att alla andra *ramlar* ner traporna. (Å)
- (251) [...] och fast man har klädd sig varmt kan du *ha* ändå kalt, för att här kan det bli -20°C till -40°C kalt. (V)

5 SAMMANFATTNING AV RESULTATEN

Verb är en viktig ordklass för språkbads eleverna. Det här resultatet stöds av hur flitigt språkbads eleverna har använt verb i min undersökning. Också tidigare undersökningar stöder verbens stora betydelse för språkbads elever. De verb som eleverna använder i min undersökning grundar sig på ett brev som språkbads eleverna har haft som uppgift att skriva till en australisk brevvän.

Huvudsyftet med min undersökning har varit att redogöra för vilken typ av verb som eleverna använder i sina brev och verben har kategoriserats i nio semantiska verbfält. Ett andra syfte har varit att redogöra för om verben är transitiva eller intransitiva och om det finns mer transitiva eller intransitiva verb. Som tredje syfte hade jag att analysera hur väl eleverna klarade av att uttrycka verbet och den efterföljande frasen både semantiskt och syntaktiskt i den skrivna kontexten.

Eleverna har berättat mest om sådana saker som de själva har blivit vana vid att göra under vintern och varit med om. Största delen av verben är transitiva verb och således konkreta verb vilka man kan anse att språkbads eleverna har lärt sig i språkbad. Verben som eleverna lär sig genom olika aktiviteter i språkbadsklasser, t.ex. i gymnastik, verkar vara bekanta för eleverna eftersom de använder dessa verb flitigt. Oftast är dessa verb mycket generella, t.ex. *bli*, *tycka (om)*, *vara*. Också verb som lärs genom biologi är bekanta för eleverna eftersom dessa verb förekommer ofta med ledtråden *djuren*, t.ex. *flyga* och *flytta*. Verb som är mer speciella används inte mycket i uppsatserna utan eleverna favoriserar verb som är mer generella och passar i olika förhållanden. T.ex. i. st. f. verbet *pimpla* använder en elev mer generellt verbet *fiska*. Några verb är också knutna till uppsatsernas vintertema, t.ex. *frysa*, *skida*, *skrinna*. Elever skriver mycket om olika vinteraktiviteter som människor utöver på vintern. Stimulusordet *människan* har därför haft en stor betydelse för eleverna. Det andra stimulusordet *djuren* som jag har haft som utgångspunkt för min undersökning verkar också ha en stor betydelse för eleverna eftersom det finns också verb som hör ihop

med ledtråden *djuren*. Stimuleringsmaterialet verkar ha fungerat som en stor hjälp för eleverna när de skriver sina brev eftersom många verb har med vintern och åtminstone med ledtrådarna *människan* och *djuren* att göra.

Eleverna använder verb mångsidigt i sina uppsatser men trots det förekommer det inlärarespråkliga drag. Det drag som är klarast i uppsatserna är överanvändningen av vanliga verb, t.ex. *gå* i stället för *åka*. Också verb med mycket generell betydelse, t.ex. *gå*, *kunna*, *tycka (om)*, förekommer ofta. Man bör ändå inte förhålla sig för kritisk till den saken, eftersom överextensioner av vissa verb är ett tecken på att eleverna försöker hitta något verb till varje förhållande (t.ex. *fiska genom isen* i stället för *pimpla*). Eleverna kodväxlar mycket sällan och det är också ett tecken på att eleverna har i språkbadet lärt sig att använda språkbadspråk fast de inte alltid kan språket fullständigt. Därtill är modala och temporala hjälpverb mycket frekventa i uppsatserna, vilket är orsak till de transitive verbens stora roll i uppsatserna.

Jag har analyserat de fyra mest frekventa transitiva och intransitiva verbena vid både ledtrådarna *människan* och *djuren* oberoende av i vilket semantiskt fält verbet ingår. De fyra mest frekventa transitiva verben med ledtråden *människan* är *kunna*, *tycka att/om*, *göra* och *ha*. Dessa fyra mest frekventa transitiva verb utgör 30,0 % av alla verb som berättar om ledtråden *människan*. De fyra mest frekventa intransitiva verben med ledtråden *människan* är *gå*, *skida*, *vara* och *skrinna* vilka för sin del utgör 9,0 % av verben som berättar om ledtråden *människan*. De fyra mest frekventa transitiva verben med ledtråden *djuren* är *byta*, *ha* (hjälpverb), *få* och *börja*. Dessa verb utgör 19,5 % av verben som eleverna använder för att berätta om ledtråden *djuren*. De fyra mest frekventa intransitiva verben med ledtråden *djuren* är *sova*, *flytta*, *flyga* och *gå*. Dessa intransitiva verb utgör 41,0 % av verb som berättar om ledtråden *djuren*.

Min undersökning visar att språkbadseleverna använder totalt mer transitiva än intransitiva verb när de skriver om ledtrådarna *människan* och *djuren*. När eleverna skriver om

förhållanden som har med ledtråden *människan* att göra använder de totalt 434 transitiva verb medan de intransitiva verbens antal är 122 verb. Med ledtråden *djuren* är antalet det motsatta. När eleverna skriver om ledråden *djuren* använder de totalt 53 transitiva verb medan de intransitiva verbens antal är 101 verb. Fast intransitiva verbens antal är större än de transitiva verbens antal med ledtråden *djuren* är totalsumman av de transitiva verben större eftersom eleverna skriver mer om förhållanden som har med ledtråden *människan* att göra. Eleverna använder totalt 556 verb som har med ledtråden *människan* att göra medan totalsumman av verben som har med ledtråden *djuren* att göra är 154.

Det finns stora skillnader ifråga om verbmängden i de nio semantiska verbfälten. Det semantiska fältet Övriga verb omfattar mest transitiva verb på grund av den stora frekvensen modala och temporala hjälpverb. Fältet omfattar totalt 148 verb varav 134 hör ihop med ledtråden *människan* och 14 verb med ledtråden *djuren*. Det näst största fältet är Färdighet vilket omfattar totalt 79 transitiva verb varav antalet verb som berättar om ledråden *människan* är 77 och på så sätt hör bara två verb ihop med ledtråden *djuren*. Två frekventa verb inom fältet är *bygga* och *göra*. Mest omfattar fältet verb som beskriver olika hobbyer som man utövar på vintern. Det semantiska fältet Kognition omfattar många träffar av verbet *tycka att/om* och fältet är på så sätt det tredje största när man betraktar transitiva verb. Fältet omfattar totalt 68 verb. Verb som berättar om ledråden *människan* är 63 medan antalet verb som berättar om ledråden *djuren* är fem.

De tre semantiska fälten som omfattar mest intransitiva verb är Förflyttning, Fysiskt tillstånd och Verksamhet som förknippas med kroppsskada. Fältet Förflyttning omfattar många träffar av verb som beskriver olika vinteraktiviteter, t.ex. *skida* och *skrinna*. Därtill finns det många träffar för verben *flyga* och *flytta* när eleverna skriver om ledråden *djuren*. De är två orsaker till att fältet är mest omfattande av nio semantiska fält. Fältet omfattar 97 verb varav 58 hör ihop med ledtråden *människan* och 39 med ledtråden *djuren*. Det näst största fältet är Fysiskt tillstånd. Fältet omfattar 84 verb varav 27 hör ihop med ledtråden *människan* och 57 med ledtråden *djuren*. Verbet *sova* är mycket frekvent när eleverna

skriver om ledtråden *djuren*. Det tredje största semantiska fältet Verksamhet som förknippas med kroppsskada omfattar 19 intransitiva verb. Eleverna skriver ofta om det kalla vädret i Finland och använder flitigt verbet *frysa* inom fältet. Av verben hör 16 ihop med ledtråden *människan* och tre verb med ledtråden *djuren*. I tabell 9 presenteras antal och andel transitiva verb i varje semantiskt fält. Summan omfattar både verb som berättar om ledtråden *människan* och verb som berättar om ledtråden *djuren*.

Tabell 9. Antal och andel transitiva verb

Semantiskt fält	Antal	Andel
Övriga verb	148	30,4
Färdighet	79	16,2
Kognition	68	14,0
Fysiskt tillstånd	52	10,7
Förflyttning	45	9,3
Ägande	44	9,0
Perception	34	7,0
Verksamhet som förknippas med kroppsskada	9	1,8
Verbal kommunikation	8	1,6
Totalt	487	100

Tabellen visar att det semantiska fältet Övriga verb omfattar en tredjedel av de transitiva verben medan fältet Verbal kommunikation omfattar bara 1,6 % av verben. Skillnaderna mellan verbandelarna är tydliga. Ett semantiskt fält utgör ungefär 10 % av verben i de flesta semantiska fälten. Fälten Verksamhet som förknippas med kroppsskada och Verbal kommunikation omfattar bara fåtal verb och procentandelarna är därför mycket små.

Tabell 10. Antal och andel intransitiva verb

Semantiskt fält	Antal	Andel
Förflyttning	97	43,5
Fysiskt tillstånd	84	37,7
Verksamhet som förknippas med kroppsskada	19	8,5
Kognition	12	5,4
Färdighet	7	3,1
Övriga verb	3	1,3
Perception	1	0,5
Verbal kommunikation	-	-
Ägande	-	-
Totalt	223	100

För de intransitiva verben utgör det största semantiska fältet Förflyttning med över 40 % av verben medan fälten Verbal kommunikation och Ägande inte har några verb. När man betraktar tabellerna 9 och 10 märker man att transitiva och intransitiva verb fördelar sig ojämnt i de semantiska fälten. Medan det semantiska fältet Övriga verb omfattar 30,4 av transitiva verb är motsvarande andel bara 1,3 % för intransitiva verb. Fältet Färdighet utgör 16,2 % av de transitiva verben medan för de intransitiva verben är motsvarande andel 3,1 % av verben. Det semantiska fältet Förflyttning omfattar 43,5 % av intransitiva verb medan för transitiva verb utgör fältet 9,3 % av verben. Det näst största fältet med intransitiva verb är Fysiskt tillstånd vilket utgör 37,7 % av verb medan motsvarande andel för transitiva verb är 10,7 %.

6 AVSLUTANDE DISKUSSION

Jag hade som material för min avhandling pro gradu 45 uppsatser. Siffran omfattar 15 uppsatser skrivna av elever som har deltagit i språkbadet i Esbo, Vasa eller Åbo. Jag valde uppsatser från tre orter för att se om det finns tydliga skillnader i verbanvändning och studera om det är möjligt att verbanvändningen i språkbad är olika på olika orter. De mest frekventa verbena på de tre orterna visar att tydliga skillnader inte fanns fast verbanvändningen inte kan vara komplett likadan på alla orter. Materialet var tillräckligt stort för min undersökning eftersom det fanns 710 verb i materialet. Efter analyseringen av 45 uppsatser kunde jag dra slutsatser om vilka verb som är mycket bekanta för språkbadseleverna och vad som är typiskt tema för verben samt vilka verbfält eleverna favoriserar genom frekvent användning inom semantiska verbfält.

Om jag hade tagit med svenskt jämförelsematerial hade verbanvändningen mellan eleverna troligen avvikit mycket. Jag antar att svenskspråkiga elever använder mer än finskspråkiga elever specifika verb och mer komplicerade verb, t.ex. partikelverb och också passiv eftersom svenska språket är deras modersmål och lättare för dem. När man tänker på de verb som elever i årskurser 3 och 6 använder jämfört med verb som elever i årskurs 9 använder antar jag att yngre elever använder mer upprepning av verb som är bekanta för dem än äldre elever eftersom yngre elever inte ännu har så stort verbförråd som äldre elever. Det kunde därtill förevisa mycket överanvändning av generella verb. Min undersökning visar dessutom att det förekommer överanvändning av vissa verb ännu hos språkbadseleverna i årskurs 9.

Jag hade fem forskningsantaganden i min undersökning. Som första forskningshypotes hade jag att eleverna använder flera verb i sina uppsatser när de skriver om ett givet ämne. Mitt resultat är att det finns totalt 710 verb i uppsatserna. Mitt material omfattar 45 uppsatser vilket betyder att det gör nästan 16 verb per uppsats. Uppsatsernas medellängd är 159 ord (se tabell 1) vilket gör verbens andel 10,1 % per uppsats. Som andra

forskningshypotes hade jag att eleverna använder mer transitiva än intransitiva verb i sina uppsatser. Denna hypotes både stämmer och stämmer inte. När eleverna skriver om ledtråden *människan* är transitiva verbens andel 79,0 % av verben i uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo, 81,5 % i Vasa uppsatser och 75,0 % i Åbo uppsatser. Med ledtråden *djuren* är verbens andelar olika. När eleverna skriver om ledtråden *djuren* är intransitiva verbens andel större än transitiva verbens på varje ort. I uppsatserna skrivna av eleverna i Esbo utgör intransitiva verben 60,7 % av verben, i Vasa uppsatser 58,5 % och i Åbo uppsatser 82,5 %. Skillnaden beror på det att eleverna beskriver olika förhållanden med ledtrådarna. Med ledtråden *människan* beskriver eleverna ofta olika aktiviteter och de använda verben kräver objekt medan med ledtråden *djuren* beskriver eleverna ofta djurens förflyttning från ett ställe till ett annat och dessa verb kräver inte objekt. Fast eleverna använder mer intransitiva än transitiva verb när de beskriver ledtråden *djuren* är transitiva verbens antal ändå totalt större än intransitiva verbens antal i uppsatserna när verb med båda ledtrådarna betraktas. Eleverna använder totalt 487 transitiva verb i sina uppsatser medan intransitiva verbens antal är 223. Mitt tredje forskningsantagande, att eleverna skriver mer om ledtråden *människan* än om ledtråden *djuren* stämmer. Verb som beskriver ledtråden *människan* är 556 medan verb som beskriver ledtråden *djuren* är 154.

Det fjärde forskningsantagandet gällde om de semantiska verbfälten. Det semantiska fältet Övriga verb omfattar mest verb som beskriver ledtråden *människan* som jag antog. Detta beror på modala och temporala hjälpverbs stora antal i uppsatserna. Det näst största fältet är Förflyttning. Jag antog att fältet Färdighet är det näst största. Att fältet Förflyttning är näst störst beror på att eleverna beskriver olika vinteraktiviteter som de utövar på vintern. Dessa verb fördelar sig ganska jämnt mellan transitive och intransitive medan i fältet Övriga verb är alla verb med undantag för två verb transitiva. Med ledtråden *djuren* antog jag att fältet Förflyttning är det största. Jag antog fel eftersom fältet Fysiskt tillstånd är det största. Att fältet är det mest omfattande beror på de intransitiva verbens stora antal inom fältet när eleverna skriver att djuren sover eller vaknar på vintern eller hur de klarar sig under vintern. Fältet Förflyttning som jag antog vara det mest omfattande är näst störst och alla verb inom

fältet är intransitiva eftersom verben beskriver förflyttning från ett ställe till ett annat, t.ex. *flyga*. Mitt femte forskningsantagande stämmer eftersom materialet omfattar mest generella verb som är frekventa och passar i flera olika förhållanden. I sådana fall där specifikt verb krävas använder eleverna verbet som de kan, t.ex. i stället för verbet *pimpla* använder en elev verbet *fiska*. Jag antar att eleverna inte ännu har lärt sig specifika verb och favoriserar därför mer generella verb.

Jag bestämde mig att fördela verb i olika semantiska fält. Jag anser att det är lättare att analysera verb när jag har vissa liknande drag för verben som jag analyserar. Därtill kan jag se om eleverna använder många olika verb men syftar på samma betydelseförhållande. Det visade sig fungera nästan idealiskt att analysera verb inom olika fält och se hur mångsidig verbanvändningen är i vissa kontexter. Litet negativt med de nio semantiska fälten var att några fält omfattade bara ett eller inga verb. Efter att jag gjort analysen anser jag att jag kunde ha gjort litet annorlunda val i fråga om de semantiska fälten. Jag kunde ha tagit med t.ex. fältet *verb för existens* och därtill ha analyserat modala och temporala hjälpverb som separata fält eftersom det fanns flera hjälpverb i materialet. Min undersökning visar att transitiva verb är mycket mer generella än intransitiva verb i elevernas uppsatser. För att den kvalitativa analysen av de transitiva och intransitiva verben skulle ha varit i balans kunde jag ha tagit med också verb för icke animata fenomen, t.ex. verb för vädret så att antalet intransitiva verb skulle ha varit flera. Under analysen av transitiva verb var det intressant att se hur mångsidigt eleverna använder olika bestämningar som objekt.

Om man tänker på vad man ännu kunde undersöka med anknytning till verb är möjligheterna flera. Man kunde undersöka hur verbanvändning varierar mellan yngre och äldre elever, hurdana verb elever använder om icke animata fenomen om de givna ledtrådarna och om verb om icke animata fenomen är mer generella än verb om animata fenomen eller hur mångsidigt elever använder olika tempus i sina uppsatser. Jag antar att om icke animata ledtrådar favoriserar elever *vädret* och *marken*. Om ledtrådarna *vattendragen* och *växterna* är det troligen svårare att skriva. Detta antar jag eftersom när jag

har analyserat uppsatserna har jag märkt att eleverna skriver mycket sällan om *vattendragen* medan om *vädret* skrivs relativt mycket. Jag antar att vädret är så vanligt i vardagen att eleverna är vana vid att behandla ämnet. Om man undersöker tempus i elevers uppsatser antar jag att det vanligaste tempuset är presens. Också perfektum favoriseras troligen medan preteritum och pluskvamperfektum är mer sällsynta. Också futurum framkommer i de uppsatser som jag analyserar så jag antar att futurum kunde också ha många träffar i andra uppsatser. Därtill antar jag att infinitiv är frekvent i uppsatserna eftersom eleverna favoriserar konstruktionen *att göra någonting*. Rubriken som står i presens har förstås en stor inverkan på att presens favoriseras i uppsatser.

Även om materialet är relativt litet kan det vara av visst intresse att se hurdana verb som är typiska för språkbads elever i årskurs 9. Därtill kan man dra slutsatsen att eleverna inte ännu är säkra på att använda specifika verb i sina uppsatser utan de förlitar sig på generella verb och så överanvänder de ibland frekventa verb. Därtill är det klart att transitiva verb är mer frekventa i uppsatserna och det verkar mera naturligt för eleverna att skriva om ledtråden *människan* än om ledtråden *djuren*.

LITTERATUR

- Björklund, Siv (1996). *Lexikala drag och kontextualisering i språkbadslevers andraspråk*. Acta Wasaensia No 46. Språkvetenskap 8. Vasa: Universitas Wasaensis.
- Björklund, Siv (1997). *Svenskan i skrift hos äldre språkbadslever. En preliminär analys av verbutvecklingen*. Vasa: Vasa universitet.
- Björklund, Siv, Martina Buss, Marita Heikkinen, Christer Lauren & Harriet Vesimäki (1996). *Språkbadslevers möte med närmiljön. Arbetsätt och undervisningsmetoder i språkbad*. Kompendium 3. Fortbildningscentralen. Vasa: Vasa universitet.
- Bolander, Maria (2001). *Funktionell svensk grammatik*. Stockholm: Liber.
- Buss, Martina (2002). *Verb i språkbadslevers lexikon. En sociolingvistik studie i andraspråket*. Acta Wasaensia No 105. Språkvetenskap 22. Vasa: Universitas Wasaensis.
- Buss, Martina & Karita Mård (1999). *Ruotsin ja suomen kielen kielikylvyn kartoitus Suomen peruskouluissa lukuvuonna 1998/99*. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Enström, Ingegerd (1996). *Klara verba. Andraspråksinlärares verbanvändning i svenskan*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Harkoma, Sisko, Ulla Lilius, Sari Kaunisto, Karin Ihalainen, Tarja Aho, Carina Bengloff & Esko J. Väyrynen (2004). *Grammatik och praktik*. Keuruu: Otava.
- Hultman, Tor G. & Margareta Westman (1977). *Gymnasistsvenska*. Lund: Liber.
- Hultman, Tor G. (2010). *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Svenska akademien.
- Hämäläinen, Henni (2011). *Verb i språkbadslevers uppsatser i årskurs 9. En jämförande studie mellan elever i Esbo, Vasa och Åbo. Kandidatavhandling i svenska språket*. Vasa universitet.
- Jørgensen, Nils (1987). *Nusvensk grammatik*. Stockholm: Liber.
- Kotsinas, Ulla-Britt (1985). *Invandrare talar svenska. Ord och stil 15*. Malmö: Liber.
- Larsson, Peter (2012). *Transitiva och intransitiva verb* [online]. [Citerat 8.10.2012]. Tillgänglig <http://www.ordklasser.se/transitivt-och-intransitivt-verb.php>
- Laurén, Christer (1999). *Språkbad: Forskning och praktik*. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Ljungdahl, Casper (2004). *Vår svenska grammatik*. Smögen: Ellum informations förl.
- Pettersson, Åke (1982). *Hur gymnasister skriver*. Stockholm: Svenskläraryöreningen.

- Puskala, Jaana (2005). Nu blir det vinter. Att skriva om ett givet tema utgående från rubrik, stimulusord eller stimulusbilder. I: *Från översättning till etik. En festskrift till Irma Sorvali på hennes 60-årsdag den 15 oktober 2005*, 241 – 253. Red. Paula Rossi. Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora 64. Uleåborg: Uleåborgs universitet.
- SAG (1999). *Svenska akademiens grammatik 3.3, Fraser*. Stockholm: Svenska akademien.
- Sahi, Annika (1999). *Tidigt fullständigt svenskt språkbud i Esbo*. Pro gradu avhandling i pedagogik. Helsingfors: Helsingfors universitet. [online]. [Citerat 3.1.2013]. Tillgänglig: <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/3555/tidigtfu.pdf?sequence=2>
- SO (1986). Svensk ordbok. Utarbetad vi Språkdata Göteborgs universitet. Göteborg: Esselte Studium.
- Turun kielikylvyn infisivusto 2012. [online]. [Citerat 3.1.2013]. Tillgänglig: <http://info.edu.turku.fi/kielikylpy/#>
- Vaasan yliopisto (2009). Projektbeskrivning [online]. [Citerat 6.10.2011]. Tillgänglig: <http://www.uwasa.fi/pohjoismaiset/forskning/koi/>
- Vesterbaka, Siv (1990). Om kanadensiskt språkbud och språkbudsprojekt i Vasa. I: *Vaasan kielikylpykoulu*. C. Laurén & Vesterbacka, 25–35. Vaasa.
- Viberg, Åke (1980). *Tre semantiska fält i svenskan och några andra språk*. SSM Report 7. Stockholm: Stockholms universitet.
- Voionmaa, Kaarlo (1994). *On the semantics of adult verb acquisition. Gothenburg monographs in linguistics 12*. Göteborg. University of Göteborg.
- Ylikiiskilä, Antti (2001). *Tvåspråkiga skolbarns verbanvändning i svenska*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.